

Warszawa, 16 sierpnia 2021 r.

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

DOOŚ-WDŚZOO.420.7.2020.BL./maz.32

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735), dalej Kpa, w związku z art. 71 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247, ze zm.), dalej ustawa ooś, po rozpatrzeniu odwołań: [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE] z dnia 10 lutego 2020 r.; AGROBIZNES.EU Sp. z o.o. z dnia 10 lutego 2020 r., uzupełnionego pismami z dnia 12 oraz 25 lutego 2020 r.; [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE] z dnia 18 lutego 2020 r.; [REDAKTOWANE] z dnia 21 lutego 2020 r.; [REDAKTOWANE] z dnia 24 lutego 2020 r.; [REDAKTOWANE] z dnia 24 lutego 2020 r.; Stowarzyszenia Muzeum Małej Ojczyzny z dnia 24 lutego 2020 r., [REDAKTOWANE] z dnia 24 lutego 2020 r.; [REDAKTOWANE] z dnia 24 lutego 2020 r. oraz Stowarzyszenia Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot z dnia 26 lutego 2020 r., uzupełnionego pismem z dnia 23 marca 2020 r., od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2020 r., znak: WOOŚ.420.1.2019.PL, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na: *Budowie drogi ekspresowej S-19 na odcinku Płoski – Chlebczyn i odcinka drogi krajowej nr 66 stanowiącego obwodnicę Bielska Podlaskiego wraz z budową, rozbudową i przebudową dróg innej kategorii oraz niezbędnej infrastruktury*:

1. uchylam punkt I.2.35 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Kształtując nowe koryta cieków wodnych należy przyjąć parametry zbliżone do koryta naturalnego. Cieki wodne umocnić poprzez darniowanie na całej długości przebudowy. Stare koryta cieków zasypać materiałem naturalnym. Umocnienie koryt cieków możliwe jest wyłącznie przy zastosowaniu materiałów naturalnych, m.in. faszyny, materiały pochodzenia roślinnego oraz narzut kamienny (bez użycia siatki).”;

2. uchylam punkt I.2.36 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Wycinkę drzew i krzewów, a także zajęcie terenu (zdjęcie roślinności i odhumusowanie) wykonać poza okresem od 1 marca do 15 sierpnia. Dopuszcza się prowadzenie ww. prac w tym okresie, jednak wyłącznie po wykonaniu pisemnej ekspertyzy ornitologicznej bezpośrednio poprzedzającej fazę realizacji, której wyniki potwierdzą brak gniazdowania ptaków w rejonie znaczącego oddziaływania inwestycji. Ekspertyzę należy wykonać na podstawie kontroli przeprowadzonej przez ornitologa nie wcześniej niż 5 dni przed

rozpoczęciem prac. W przypadku wykrycia lęgów gatunków chronionych wszystkie czynności należy przerwać do czasu stwierdzenia przez nadzór ornitologiczny wyprowadzenia młodych z gniazda.”;

3. uchylam punkt I.2.38 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„W przypadku konieczności zajęcia terenu, na którym stwierdzono występowanie gniazd bocianich, gniazda należy przenieść w okresie od 1 września do 28/29 lutego poza obszar oddziaływania inwestycji. Nowa lokalizacja gniazd ma umożliwiać swobodny dolot ptaków do gniazd. Zabrania się lokalizowania gniazd przy obiektach mogących powodować śmiertelność awifauny, takich jak linie elektroenergetyczne. Sposób przenoszenia gniazd, wraz z materiałem gniazdowym oraz nowe ich umiejscowienie wykonać pod kierunkiem i zgodnie z decyzjami ornitologa z nadzoru przyrodniczego. Na wschód od planowanej inwestycji w dolinie Nurca należy zrealizować dla orlika krzykliwego 5 czatowni oraz 3 sztuczne platformy lęgowe. Czatownie zlokalizować w terenie otwartym, na terenach koszonych stanowiących miejsce żerowania orlików. Platformy umieścić na skraju lasu w wydzieleniach z młodszym drzewostanem, gdzie brakuje odpowiednich koron do założenia gniazd albo w wydzieleniach, gdzie zdarzały się upadki gniazd w tym rewirze. Szczegółową lokalizację należy uzgodnić z właściwym miejscowo nadleśnictwem, na terenach którego będą montowane platformy, oraz z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku. Działania powyższe należy zrealizować przed przystąpieniem do realizacji przedsięwzięcia.”;

4. uchylam punkt I.2.39 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Wycinkę drzew starych i dziuplastych oraz wyburzenia budynków należy poprzedzić wykonaniem ekspertyzy chiropterologicznej pod kątem występowania nietoperzy, której wynik potwierdzi możliwość przeprowadzenia prac bez istotnego wpływu na te zwierzęta. Ekspertyzę należy wykonać na podstawie kontroli przeprowadzonej przez chiropterologa nie wcześniej niż 5 dni przed rozpoczęciem prac. W przypadku stwierdzenia występowania nietoperzy zabrania się prowadzenia wycinki drzew oraz wyburzeń budynków zasiedlonych przez nietoperze do momentu opuszczeniu przez nie zajmowanych kryjówek.”;

5. uchylam punkt I.2.54 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Po uporządkowaniu terenu i zakończeniu robót na powierzchniach skarp należy wykonać trawniki. Skład gatunkowy należy dobrać tak, aby stworzyć zwartą darń odporną na trudne warunki siedliskowe. W mieszance traw należy uwzględnić nasiona bylin. Do wykonania trawników należy stosować gatunki rodzime.”;

6. uchylam punkt I.2.56 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Przed przewidywanym zniszczeniem istniejących siedlisk herpetofauny należy wykonać zbiorniki zastępcze dla płazów w km: 2+900/L o powierzchni min. 85 m², 7+700/L o powierzchni min. 538 m², 8+521/L S19 o powierzchni min. 893 m², 9+125/L o powierzchni min. 400 m², 12+650/L o powierzchni min. 1000 m², 13+350/P o powierzchni min. 200 m², 17+431/P S19 o powierzchni min. 217 m², 21+935/L S19 o powierzchni min. 267 m² oraz 38+100/L S19 o powierzchni min. 1102 m².”;

7. uchylam punkt I.2.57 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Zajmowanie siedlisk herpetofauny należy prowadzić pod stałym nadzorem herpetologicznym, po uprzednim odłowieniu osobników i przeniesieniu w dogodne dla nich siedliska zastępcze, zlokalizowane poza zasięgiem oddziaływania inwestycji. Zakres prac powinien obejmować kolejno następujące czynności:

- obniżenie lustra wody – należy dokonać przzerwania linii brzegowej tworząc rów odwadniający, a w miejscu gdzie woda będzie wypływać ze zbiornika należy rozpiąć szczelnie siatkę wykonaną z tworzywa naturalnego (np. sznurka) o oczkach o średnicy ok. 5×5 mm. Zatrzymujące się na siatce płazy należy natychmiastowo wylapać,
- penetracja dna i odłowienie zwierząt (zarówno postaci dorosłych, jak i młodocianych),
- zabezpieczenie odłowionych zwierząt w przygotowanych uprzednio pojemnikach w miejscu zacienionym, aby temperatura wody, w których będą przechowywane, nie przekraczała 20°C ,
- transport i wypuszczenie zwierząt w optymalne siedliska, w których wcześniej stwierdzano płazy, lub do zbiorników zastępczych,
- zasypianie osuszonej niszy zbiornika bezpośrednio po odłowieniu zwierząt małym, jednostronnym frontem roboczym w celu umożliwienia ucieczki zwierzętom ewentualnie pozostawionym w zbiorniku,
- likwidację siedlisk herpetofauny należy przeprowadzić we wrześniu.”;

8. uchylam punkt I.2.58 tiret siódme decyzji i w tym zakresie orzekam:

„- raz w roku przez okres 5 lat herpetolog obowiązany jest do dokonania kontroli zbiorników dla płazów i w razie potrzeby do wykonania czynności zapewniających trwałość i odpowiednie warunki do rozrodu batrachofauny, takie jak: odmulanie, likwidacja części roślinności oraz odłów ryb.”;

9. uchylam punkt I.2.59 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Obszary migracji i bytowania płazów należy wygrodzić na etapie prac przygotowawczych poprzez montaż tymczasowych ogrodzeń ochronno-naprowadzających, w pierwszej kolejności siatki stalowej o oczkach $0,5 \times 0,5$ cm. W razie zastosowania wygrodzenia z innego materiału musi mieć on naciąg zapewniający stabilność i sztywność ogrodzenia, a jego montaż należy przeprowadzić pod kontrolą nadzoru przyrodniczego. Należy przestrzegać poniższych zasad:

- rozmieszczenie wygrodzeń tymczasowych musi być tożsame z lokalizacją docelowych wygrodzeń ochronno-naprowadzających dla płazów oraz w razie konieczności być rozszerzane na bieżąco przez nadzór przyrodniczy,
- płotki należy ustawić przed rozpoczęciem budowy i weryfikować ich lokalizację podczas jej trwania,
- płotki tymczasowe muszą zabezpieczać teren budowy przynajmniej w terminie 1 marca – 30 czerwca i 15 września – 15 października. Termin może zostać wydłużony zgodnie z zaleceniami nadzoru przyrodniczego w zależności od panujących warunków pogodowych,

- tymczasowe wygradzenia mają mieć wysokość min. 40 cm nad powierzchnię gruntu i być wkopane 15 cm w grunt,
- górną krawędź ogrodzeń należy odgiąć na zewnątrz w stosunku do pasa drogowego pod kątem 45-90°, tworząc przewieszkę szerokości min. 5 cm,
- wygradzenie należy zamontować szczelnie, aby uniemożliwić płazom jego przekraczanie pod dolną krawędzią oraz zapewniając trwały naciąg uniemożliwiający fałdowanie obniżające jego skuteczność,
- w okresie wiosennych i jesiennych migracji, tj. od 1 marca do 15 maja oraz od 15 sierpnia do 15 października wygradzenia należy kontrolować w kierunku obecności zwierząt raz dziennie, w pozostałym okresie raz na trzy dni. W przypadku stwierdzenia obecności zwierząt, osobniki należy przenieść do odpowiedniego dla danego gatunku siedliska bezpośrednio po stwierdzeniu ich obecności.”;

10. uchylam wprowadzenie do tabeli w punkcie I.2.72 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Przebudowa, korekta oraz konserwacja cieków i rowów nie może wywoływać trwałych zmian w bilansie jakościowym i ilościowym układu wodnego oraz zmienić ich kierunku przepływu. Umocnienie koryt cieków możliwe jest wyłącznie przy zastosowaniu materiałów naturalnych, m.in. faszyny, materiałów pochodzenia roślinnego oraz narzutu kamiennego (bez użycia siatki). Należy wykonać nasadzenia krzewów i drzew na brzegach przed i za obiektami mostowymi. Przebudowę cieków należy ograniczyć do niezbędnego minimum:”

a także uchylam wiersz 14 tabeli i w tym zakresie orzekam:

”

14	Bug	-	90	umocnienie narzutem kamiennym na długości 40 m pod obiektem, który należy pokryć gruntem tak aby wypełnić szczeliny między kamieniami oraz przykryć same kamienie, następnie obsiać rodzimymi bylinami
----	-----	---	----	--

”

11. uchylam punkt I.2.75 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Należy wykonać wygradzenie ochronne na całej długości trasy w postaci obustronnie montowanej siatki stalowej o wysokości 2,5 m n.p.t., wkopanej na głębokość min. 30 cm w ziemię. Oczka siatki muszą posiadać zmienną wielkość, zmniejszającą się ku dołowi. Siatka musi zostać stabilnie wkopana w grunt, część podziemna ma wynosić min. 30 cm. Wygradzenie główne należy wyposażyć w ściśle przylegającą do niego stalową siatkę dogęszczającą o wielkości oczek nie większej niż 0,5 × 0,5 cm, wysokości min. 60 cm n.p.t., wkopaną na głębokość min. 50 cm w ziemię. Siatka dogęszczająca na górze musi być wyposażona w tzw. przewieszkę, tj. odgięcie (min. 5 cm) materiału w górnej części na zewnątrz drogi w kierunku otaczającego terenu, pod kątem 45-90°. Ogrodzenia należy prowadzić jako długie odcinki proste, bez gwałtownych załamań (zalecane jednorazowe załamania nie większe

niż 15°). Ogrodzenie drogi należy szczelnie połączyć z czołami obiektów mostowych pełniących funkcję przejść dla zwierząt, a w przypadku przepustów ekologicznych poprowadzić nad czołem przepustu. Bramki i furtki w ogrodzeniu należy wyposażyć w samozamykacze. Ogrodzenie należy wykonać przed oddaniem drogi do eksploatacji.”;

12. uchylam punkt I.2.77 tiret pierwsze decyzji i w tym zakresie orzekam:

„ – jako płotki z siatki stalowej lub z pełnych płyt polimerowych,”;

13. uchylam punkt I.2.80 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Budowane w celu odwodnienia drogi rowy znajdujące się poza ogrodzeniem drogi należy zaprojektować jako rowy trapezowe o pochyleniu skarpy i przeciwskarpy 1:1,5 (lub łagodniejsze) lub rowy odpływowe typu „mulda” o głębokości 0,5 m oraz nachyleniu skarpy i przeciwskarpy 1:3. Rowy znajdujące się na obszarze najść na przejściach i przepustach dla zwierząt należy skanalizować i zrealizować w postaci zakopanego pod ziemią rurociągu bez wystającej ponad powierzchnię gruntu struktury.”;

14. uchylam punkt I.2.86 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Na estakadzie na rzece Bug należy zastosować pełne, zabudowane ekrany o wysokości 4 m.”;

15. uchylam punkt I.2.89 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Wzdłuż ogrodzeń ochronnych po obu stronach przejść oraz przepustów dla zwierząt należy wprowadzić liniowe nasadzenia zieleni, przystosowane do naprowadzania nietoperzy do przejść oraz przepustów, prowadzące do najbliższych zadrzewień. W przypadku braku zadrzewień w pobliżu przejść lub przepustów długość nasadzeń musi wynosić min. 100 m po każdej stronie przejścia oraz przepustu. Na przejściach górnych nasadzenia naprowadzające muszą przechodzić przez cały obszar przejścia tworząc zwartą linię zadrzewień i zakrzaczeń. Należy wykonać również dodatkowe liniowe nasadzenia drzew i krzewów o funkcji naprowadzającej nietoperze na przejścia dla zwierząt bądź wiadukty, ponad którymi możliwy będzie ich bezpieczny przelot, w następujących lokalizacjach:

- w km 9+047-9+153 (ok. 110 m), 9+214-9+287 (ok. 75 m), 9+313-9+351 (ok. 35 m) po lewej stronie drogi oraz w km 9+090-9+285 (ok. 185 m) i 9+310-9+358 (ok. 50 m) po prawej stronie drogi, w celu naprowadzenia na obiekty OM-35, OM-37,
- km 62+933-63+022 (ok. 455 m) po lewej stronie drogi i w km 62+466-62+991 (ok. 670 m) po prawej stronie drogi w celu naprowadzenia na ekrany podnoszące pułap lotu nietoperzy.

Nasadzenia powinny być gęste z wykorzystaniem liściastych gatunków drzew lub wysokich krzewów wysokości ok. 4 m.”;

16. uchylam punkt I.2.90 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„W rejonie kompleksu leśnego na wysokości lokalizacji obszaru o znaczeniu dla Wspólnoty Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014, wzdłuż trasy S19 należy zrealizować specjalne ekrany ochronne dla nietoperzy o wysokości 4 m, wymuszające zwiększenie wysokości lotu migrującej chiropterofauny. Ekrany należy zaprojektować w formie pełnej, bez użycia materiałów przezroczystych. Ekrany należy zlokalizować w km ok. 62+726 – 64+885 (strona prawa) i ok. 62+966 – 64+885 (strona lewa). Należy wykonać 4 zastępcze miejsca

hibernacji dla nietoperzy, zlokalizowane w pobliżu likwidowanych schronów. Projekt zastępczych miejsc hibernacji musi być zaakceptowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku, a także uzgodniony z chiropterologiem z nadzoru przyrodniczego oraz uwzględniony w dokumentacji przedkładanej na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.”;

17. uchylam punkt I.2.92 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Po obu stronach drogi krajowej nr 66 na odcinku od km ok. 4+200 do km ok. 5+050 (za przepust OM-167) należy wykonać specjalne ekrany ochronne dla nietoperzy o wysokości 4 m wymuszające zwiększenie wysokości lotu migrujących nietoperzy. Ekrany zaprojektować w formie pełnej, bez użycia materiałów przezroczystych.”;

18. uchylam punkt I.2.93 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Na odcinku przewidzianego ogrodzenia dla nietoperzy, tam gdzie konieczna jest realizacja oświetlenia, należy zastosować źródła światła jak najmniej przyciągające owady - oświetlenie bliższe barwie pomarańczowej, o niskiej emisji UV oraz zamontować oprawy kierunkowe, oświetlające jedynie jezdnię (bez rozpraszania światła do tyłu). Należy stosować żółte światło, poprzez montaż w latarniach lamp sodowych wytwarzających światło o wyraźnie żółtym zabarwieniu, sodowych niskociśnieniowych (typu SOX), o niskiej wartości promieniowania UV.”;

19. uchylam punkt I.2.94 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Na całej długości trasy S19 w ramach oświetlenia należy zastosować źródła światła jak najmniej przyciągające owady - oświetlenie bliższe barwie pomarańczowej, o niskiej emisji UV. Należy stosować żółte światło, poprzez montaż w latarniach lamp sodowych wytwarzających światło o wyraźnie żółtym zabarwieniu, sodowych niskociśnieniowych (typu SOX), o niskiej wartości promieniowania UV.”;

20. uchylam punkt I.2.96 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Należy:

- 1) wykonać nasadzenia zieleni oraz trawników na skarpach drogowych. Nasadzenia kompensacyjne roślinności muszą mieć powierzchnię nie mniejszą niż 25 ha. Do nasadzeń, w tym naprowadzających na przejścia i przepusty dla zwierząt oraz wiadukty, należy stosować wyłącznie rośliny gatunków rodzimych. Wśród krzewów należy stosować m.in. głóg jednoszyjkowy oraz śliwę tarninę. Przez pierwszych 5 lat należy corocznie kontrolować stan nasadzeń, a w przypadku wystąpienia ubytków należy je uzupełnić w stosunku 1:1,
- 2) powiesić następujące budki dla ptaków:
  - typ A1: 98 sztuk,
  - typ A: 17 sztuk,
  - typ B: 51 sztuk,
  - typ D: 4 sztuki,
  - typ E: 10 sztuk,
  - typ półotwarty P: 41 sztuk.

Budki należy powiesić przed przeprowadzeniem wycinki roślinności, w pobliżu inwestycji, w miejscach wskazanych przez ornitologa z nadzoru przyrodniczego i w konsultacji z właściwym miejscowo nadleśniczym lub zarządcą terenu. Budki typu E należy rozwiesić na obszarach leśnych i zadrzewionych w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Bug. Natomiast jedną z budek lęgowych typu D należy umieścić w rejonie terenów leśnych po lewej stronie trasy na wysokości km 15+300. Montaż budek oraz coroczne ich czyszczenie pomiędzy 16 października i 28 lutego oraz właściwą konserwację, w tym ich wymianę w przypadku zużycia lub zniszczenia, należy wykonywać pod bezpośrednim kierunkiem i zgodnie z wytycznymi ornitologa z nadzoru przyrodniczego przez okres 30 lat,

- 3) powiesić 90 sztuk skrzynek dla nietoperzy: 45 sztuk typu Stratmann i 45 sztuk typu Issel. Skrzynki należy wywiesić w 15 grupach, po 6 skrzynek, w każdej grupie po 3 skrzynki modelu Issel oraz 3 skrzynki modelu Stratmann. Skrzynki należy powiesić przed przeprowadzeniem wycinki roślinności, w pobliżu budowy przedsięwzięcia, w miejscach wskazanych przez chiropterologa z nadzoru przyrodniczego i w konsultacji z właściwym miejscowo nadleśniczym lub zarządcą terenu, w szczególności w km od 62+900 do km 64+600. Montaż skrzynek oraz coroczne ich czyszczenie i właściwą konserwację w okresie od 1 października do końca marca, w tym ich wymianę w przypadku zużycia lub zniszczenia, należy wykonywać pod bezpośrednim kierunkiem i zgodnie z wytycznymi chiropterologa z nadzoru przyrodniczego przez okres 30 lat,
- 4) wykonać zabiegi odkrzaczenia i odhumusowania wysp położonych w nurcie rzeki Bug w kierunku zwiększenia dostępności siedlisk lęgowych dla gatunków ptaków. Prace te należy wykonać na terenie minimum dwóch wysp położonych przed i za terenem inwestycji, wskazanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz pod jego bezpośrednim nadzorem. Miejsca proponowanych zabiegów znajdują się na wysokości miejscowości: Wólka Nadbużna - 52°21'47.0"N 22°50'03.6"E oraz Mierzvice-Kolonia - 52°21'35.5"N 22°58'07.9"E.

Odkrzaczenie i odhumusowanie na każdej z wysp wykonać tak aby miejsca odkrzaczone i odhumusowane przylegały do łagodnych fragmentów brzegów i obejmowały najbardziej wypiętrzone fragmenty wysp. Odkrzaczenie i odhumusowanie należy wykonać poza okresem lęgowym awifauny, tj. od września do końca lutego – w zależności od dostępu związanego z poziomem wody i obecnością kry. Zabiegi należy wykonać przed przystąpieniem do realizacji inwestycji i wykonywać je przez okres jej realizacji oraz przez kolejne 5 lat,

- 5) przygotować 10 zastępczych stanowiska dla trzmieli, rozmieszczonych w miarę równomiernie od km 4+200 do km 4+800 drogi krajowej nr 66. Pojedyncze stanowisko zastępcze musi się składać z gniazd ziemnych, luźnych stert kamieni polnych oraz budek z materiałów naturalnych (głina, drewno) o długości 45 cm oraz szerokości i wysokości 25 cm) i wypełnionych materiałem wskazanym przez entomologa z nadzoru przyrodniczego. W miejscu gdzie zlokalizowane zostaną siedliska zastępcze należy

zapewnić również dostępność odpowiedniej ilości roślin miododajnych, stanowiących pokarm tych owadów. W tym celu przy każdym siedlisku zastępczym należy utworzyć „łąkę kwietną” o powierzchni min. 20 m², koszona raz w roku w okresie wiosennym. W skład łąki wchodzić mają rośliny motylkowe, wargowe oraz złożone, w szczególności: szafirki, jasnoty, szałwie, lawendy, kocimiętki, kłosowce, naparstnice, koniczyny, farbownik, żmijowiec, maki, serdecznik, przegorzan, lucerna, czyściec, rozchodnikowiec, chabry, kosmos podwójnie pierzasty, żywokost, ogórecznik, facelia, tojady, miodunka, dąbrowka rozłogowa, lnicza pospolita, mierznicza czarna, mikołajek, przetacznik kłosowy, groszek pachnący, popłoch, ostrożeń, jeżówka, orlik, hyzop. Nasadzenia krzewów obejmować mają krzewuszkę (Weigela), amorfę, derenia, żylistkę, tawuły, berberys, złotokap, pigwowce i śnieguliczki. Wszystkie ww. prace prowadzić pod kierunkiem i bezpośrednim nadzorem entomologa z nadzoru przyrodniczego. Stanowiska zastępcze (w tym budki) należy kontrolować przez okres 30 lat od oddania inwestycji do użytku, pod bezpośrednim nadzorem i zgodnie z wytycznymi entomologa. W przypadku zużycia lub zniszczenia budek należy je wymienić.”;

21. uchylam punkt I.2.100 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Zbiorniki retencyjne należy utrzymywać w sprawności, oczyszczając je regularnie z nagromadzonych osadów. Każdy zbiornik retencyjny należy ogrodzić szczelnie siatką metalową o wysokości min. 60 cm n.p.t., o oczkach nie większych niż 0,5 × 0,5 cm, z przewieszką skierowaną na zewnątrz od zbiornika oraz zakopaną na głębokość nie mniejszą niż 15 cm. Przed siatką należy wykonać pas szerokości 50-80 cm pozbawiony roślinności. W miejscach lokalizacji bramy lub furtki siatkę należy trwale przymocować do ich skrzydeł, tak aby prześwit pomiędzy podłożem i skrzydłem bramy lub furtki nie był większy niż 5 mm.”;

22. uchylam wersy: 3 (dotyczący obiektów OM-9/L i OM-9/P), 14 (- OM-30), 36 (OM-81/L i OM-81/P), 38 (- OM-86), 44 (- OM-98/L i OM-98/P), 46 (- OM-103/L) i 47 (- OM-104) tabeli w punkcie II.1 decyzji i w tym zakresie orzekam:

WS/PZ	Przejście dolne dla dużych zwierząt	OM-9/L	1+050	10 × 5	-
		OM-9/P	1+050		-
PZG	Przejście górne dla średnich zwierząt	OM-30	6+700	szer. 35	-
MS/PZ	Przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z ciekim Nurzec	OM-81/L	29+512	25 × 5 (po obu stronach ciekim)	12
		OM-81/P	29+512		
PZG	Most krajobrazowy dla dużych zwierząt	OM-86	32+305	szer. 50	-
MS/PZ	Przejście dolne dla średnich zwierząt zespolone z ciekim Leśna	OM-98/L	38+052	12 × 3,5 (po obu stronach ciekim)	5,2
		OM-98/P	38+052		
MS/PZ		OM-103/L	42+307		5,6

	Przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z ciekim spod Dziadkowic/ Leszczka/Dębówka	OM-103/P	42+307	12 × 5 (po obu stronach ciek)	
PZG	Most krajobrazowy dla dużych zwierząt	OM-104	44+400	szer. 50	

”

23. uchylam punkt II.1.2.a decyzji i w tym zakresie orzekam:

„przejścia górne dla dużych i średnich zwierząt:

- przejścia górne dla dużych zwierząt powinny spełniać warunek stosunku szerokości do długości przejścia na poziomie 0,8,
- szerokość przejścia powinna się płynnie zwiększać od płyty pomostu w kierunku podstawy najść w obydwu kierunkach tworząc kształt leja,
- strefy podejścia należy wykonać o maksymalnym pochyleniu terenu <15%, umożliwiając zwierzętom widoczność drugiej strony przejścia,
- pokrywą wierzchnią należy wykonać z ziemi urodzajnej na całej szerokości użytkowej przejścia o grubości min. 1 m. Zaleca się wykorzystanie gleby z rejonu w którym zlokalizowane jest przejście; niedopuszczalne jest wykorzystanie gruntu pochodzącego z wykopów i zanieczyszczonego materiałami budowlanymi takimi jak gruz, pręty stalowe czy resztki innych materiałów,
- należy wykonać powierzchnię trawiastą na całym obiekcie i najściach oraz wprowadzić luźne zadrzewienia w strefach dojsia do przejścia, a przy skrajach przejścia umieścić zwartą roślinność krzewiastą. Do obsiewu i obsadzania przejść należy stosować roślinność składającą się z gatunków rodzimych, dostosowanych do lokalnych warunków siedliskowych i chętnie zjadanych przez zwierzęta,
- na powierzchni przejścia należy luźno rozlokować karpy korzeniowe, gałęzie i pnie, służące mniejszym zwierzętom jako schronienia i utrudniające penetrację ludzi, a na najściach ułożyć rząd dużych gładów uniemożliwiających przejazd pojazdów po powierzchni przejścia,
- po obu stronach obiektu oraz na najściach po 50 m od końca przejścia w każdą stronę należy wykonać ekrany antyolśnieniowe dla zwierząt o wysokości 2,5 m w postaci litych drewnianych parkanów. Ekrany antyolśnieniowe należy obsadzić pnączami, aby maksymalnie unaturalnić strefę najścia;
- ogrodzenie drogi ekspresowej musi łączyć się szczelnie z ekranem antyolśnieniowym na najściu lub, w przypadku kiedy pod przejściem prowadzona jest droga obsługująca, z konstrukcją obiektu;
- w każdym obiekcie stanowiącym średnie i duże przejścia dolne dla zwierząt należy zamontować na użytek nietoperzy po 10 sztuk cegieł dziurawek przyklejonych lub wmurowanych w obiekt. Montaż cegieł wykonać pod kierunkiem i zgodnie z wytycznymi chiropterologa z nadzoru przyrodniczego,

- na najściach na przejścia górne i dolne dla zwierząt średnich i dużych należy przygotować zastępcze stanowiska rozrodcze dla gadów (przy każdym najściu na ww. przejścia z obu jego stron należy usypać od 3 do 5 kopców oraz po jednej stercie kamieni). Przynajmniej jeden kopiec musi mieć następujące parametry: wysokość 1,5 m, długość min. 5 m, szerokość min. 3 m, składać się z pni i gałęzi, przy czym większość (ok. 60%) konarów i pni musi mieć grubość min. 20 cm, a częściowo może być wypełnione trocinami. Można zastosować również pojedyncze karpy drzew, najlepiej z sosny (*Pinus sylvestris*). Wymiary pozostałych kopców: wysokość 1–1,5 m, długość 4–5 m, szerokość 2–3 m; kopce te mają składać się z karp, pni i gałęzi drzew, kamieni o zróżnicowanej średnicy, darni i liści. Wymiary sterty kamieni: średnica min. 3 m i wysokość min. 1,5 m. Przewagę muszą mieć kamienie płaskie. Stertę można uzupełnić większymi głazami i konarami, jednak wewnątrz struktury muszą być pozostawione szczeliny, które będą pełnić kryjówki dla gadów. Stanowiska rozrodcze należy przygotować pod kierunkiem i zgodnie ze wskazaniem herpetologa z nadzoru przyrodniczego. Dodatkowo raz w roku w okresie wiosennym herpetolog obowiązany jest do dokonania kontroli schronień dla gadów i ich ewentualnego uzupełnienia w przypadku zużycia lub zniszczenia oraz wykonania innych poprawek zapewniających trwałość i odpowiednie warunki do rozrodu dla reptiliofauny.”;

24. uchylam punkt II.1.6 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Przejścia zespolone jedynie z drogami muszą posiadać skrajnie stanowiące przestrzeń dla zwierząt, zlokalizowane symetrycznie po obu stronach drogi. Przestrzeń dla zwierząt należy oddzielić od drogi pasem zwartych i wysokich nasadzeń drzew lub krzewów, w zależności od lokalnych warunków środowiskowych.”;

25. uchylam punkt II.1.7 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Przejścia zespolone z ciekim i drogą muszą posiadać skrajnie stanowiące przestrzeń dla zwierząt rozmieszczone po obu stronach cieku, podczas gdy droga ma być poprowadzona przy jednym z przyczółków obiektu. Przestrzeń dla zwierząt należy oddzielić od drogi pasem zwartych i wysokich nasadzeń drzew lub krzewów, w zależności od lokalnych warunków środowiskowych.”;

26. uchylam punkt II.1.9 zdanie drugie decyzji i w tym zakresie orzekam:

„W pojedynczych, uzasadnionych przypadkach, gdy nie ma możliwości zastosowania innego rozwiązania, dopuszcza się wykonanie tych dróg w nawierzchni betonowej (beton cementowy) i nachyleniu skarp 1:2,5.”;

27. uchylam punkt II.1.10 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Drogi w obrębie przejść dla zwierząt należy zaprojektować jako gruntowe o łagodnym nachyleniu skarp 1:3. Przestrzeń dla zwierząt należy oddzielić od drogi pasem zwartych i wysokich nasadzeń drzew lub krzewów, w zależności od lokalnych warunków środowiskowych.”;

28. uchylam punkt II.1.11 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Rowy zlokalizowane na najściu do przejścia należy skanalizować w postaci zakopanego pod ziemią rurociągu bez wystającej ponad powierzchnię grunty struktury.”;

29. uchylam punkt II.1.12 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Podlegające przebudowie linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia należy wyposażyć w znaczniki typu FireFly, rozmieszczone co 3–5 m na przewodach.”;

30. uchylam punkt II.1.13 decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Skarpy cieków i rowów dopływających prostopadle do cieków: Orłanka, Biała, Mahomet, Dopływ w Annopolu, Ciek spod Dziadkowic, zlokalizowane w strefie najścia na przejścia dla zwierząt i wymagające reprofilacji, należy wykonać o nachyleniu nie większym niż 1:2,5. Reprofilacja możliwa jest wyłącznie przy użyciu materiałów naturalnych, m.in. faszyny, materiały pochodzenia roślinnego oraz narzut kamienny (bez użycia siatki).”;

31. uchylam punkt III decyzji w części: „Nie stosować jednolicie przezroczystych ekranów akustycznych z uwagi na ich zagrożenie dla lokalnej awifauny. W przypadku ekranów przezroczystych wyposażyć je w elementy umożliwiające ptakom zauważenie przeszkody np. zatopione poziome czarne włókna szerokości nie mniejszej niż 2 mm rozmieszczone co 28 mm lub rozwiązania równoważne, a w przypadku ekranów pełnych zastosować elementy pochłaniające w odcieniach zieleni, szarości lub brązu oraz obsadzić je w miarę możliwości roślinami pnącymi” i w tym zakresie orzekam:

„Ze względu na ochronę awifauny nie stosować jednolicie przezroczystych ekranów akustycznych. W przypadku konieczności ich zastosowania należy umieścić na nich czarne pionowe pasy o szerokości nie mniejszej niż 2 cm w odległości nie większych niż 10 cm, oraz obsadzić je rodzimymi roślinami pnącymi.”;

32. uchylam punkt VI decyzji i w tym zakresie orzekam:

„Stwierdzam konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej w pełnym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem:

- oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych oraz wyznaczone dla nich cele środowiskowe, a także planowanych do podjęcia działań mających na celu unikanie, zapobieganie i ograniczanie tego oddziaływania, w tym przedstawienie szczegółowych informacji na temat zakresu i sposobu prowadzenia prac w korytach cieków wodnych, w szczególności: budowy estakady przez rzekę Bug w zakresie budowy/demontażu podpór tymczasowych, opisu prac związanych z przełożeniem cieków i parametrów nowych odcinków koryt,
- określenie powierzchni odkrzaczenia i odhumusowania wysp na Bugu,
- planowanych do zastosowania rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej dla MOP i OUD realizowanych jednocześnie z budową drogi,
- ponownego przeanalizowania koncepcji i dokładnej lokalizacji przejść dla zwierząt, zwłaszcza w obrębie naruszanych korytarzy migracyjnych zwierząt,
- przedstawienia koncepcji wykonania zastępczych miejsc hibernacji dla nietoperzy,

- weryfikacji parametrów i lokalizacji zastępczych zbiorników rozrodczych dla batrachofauny.”;

33. w pozostałym zakresie utrzymuję w mocy zaskarżoną decyzję.

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 29 stycznia 2020 r. RDOŚ w Białymstoku, po rozpatrzeniu wniosku Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych z dnia 3 stycznia 2019 r. na podstawie art. 71 ust. 2 pkt 1 ustawy o oś, określił środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na: *Budowie drogi ekspresowej S-19 na odcinku Ploski – Chlebczyn i odcinka drogi krajowej nr 66 stanowiącego obwodnicę Bielska Podlaskiego wraz z budową, rozbudową i przebudową dróg innej kategorii oraz niezbędnej infrastruktury.*

Odwołania od powyższej decyzji wnieśli: w dniu 10 lutego 2020 r. [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE] oraz AGROBIZNES.EU Sp. z o.o.; w dniu 18 lutego 2020 r. [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE]; w dniu 21 lutego 2020 r. [REDAKTOWANE]; w dniu 24 lutego 2020 r. [REDAKTOWANE] oraz Stowarzyszenie Muzeum Małej Ojczyzny; w dniu 26 lutego 2020 r. Stowarzyszenie Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot. Odwołania zostały wniesione w ustawowym terminie.

Odwołanie z dnia 18 lutego 2020 r. od decyzji RDOŚ w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2020 r. wniósł także Komitet Protestacyjny Dzielnicy Studziwody, nieposiadający zdolności prawnej. W stosunku do osób, które złożyły podpisy pod ww. odwołaniem i posiadających przymiot strony, odwołanie to zostało uznane za wniesione przez osoby fizyczne i rozpatrzone w przedmiotowym postępowaniu.

Pismem z dnia 20 stycznia 2021 r., znak: WOOŚ.420.1.2019.PL, RDOŚ w Białymstoku przekazał pismo [REDAKTOWANE] z dnia 8 stycznia 2020 r. o nabyciu przez nią nieruchomości będącej dotychczas własnością [REDAKTOWANE]. Mając na uwadze art. 30 § 4 Kpa, [REDAKTOWANE] wstępując w prawa [REDAKTOWANE] uzyskała przymiot strony przedmiotowego postępowania, tym samym odwołanie [REDAKTOWANE] z dnia 24 lutego 2020 r. zostało rozpatrzone przez organ II instancji jako wniesione przez [REDAKTOWANE].

We wniesionych odwołaniach skarżący podnieśli następujące zarzuty:

- 1) realizacja obwodnicy Bielska Podlaskiego w ciągu drogi krajowej nr 66 będzie przebiegać w pobliżu domów mieszkalnych w Augustowie, w szczególności w odległości ok. 300 m od działki 1322/49, co spowoduje wzrost poziomu hałasu i zanieczyszczeń do powietrza oraz zaburzy walory przyrodnicze;
- 2) wyłączenie z realizacji obwodnicy Bielska Podlaskiego w ciągu drogi krajowej nr 66 w celu rozszerzenia zakresu inwentaryzacji przyrodniczej zgodnie ze złożonym do GDDKIA wnioskiem AGROBIZNES.EU Sp. z o.o. z dnia 18 lipca 2019 r., w którym zaproponowano inne wersje ww. obwodnicy;
- 3) zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Nr VII/63/19 z dnia 23 kwietnia 2019 r. obwodnica Bielska Podlaskiego będzie przecinała gazociąg średniego ciśnienia w kierunku do Hajnówki;

- 4) obwodnica Bielska Podlaskiego spowoduje wzrost poziomu hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza związany z całodobowym ruchem samochodów, szczególnie z powodu wysokich wiaduktów nad ul. Dubiażyńską i torami kolejowymi;
- 5) naruszenie art. 6, 7, 8, 104 oraz 107 § 1 i 3 Kpa w związku z art. 80 ust. 1 i 2 ustawy ooś poprzez brak ustalenia stanu faktycznego, w tym brak oceny zgodności lokalizacji planowanej inwestycji z ustaleniami trzech miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Bielsk Podlaski, dalej MPZP;
- 6) bezpodstawne wskazanie w decyzji, że odcinek drogi krajowej nr 66 stanowiący obwodnicę Bielska Podlaskiego jest zgodny z ustaleniami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Bielsk Podlaski zatwierdzonego uchwałą Nr IX/89/15 Rady Miasta Bielsk Podlaski z dnia 29 września 2015 r. Brak uwzględnienia okoliczności, że obwodnica miasta powinna przebiegać poza jego granicami administracyjnymi aby nie blokować rozwoju miasta i aby nie utrudniać życia jego mieszkańcom;
- 7) brak zgodności raportu i przedstawionego w nim wariantowania z MPZP i Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku Podlaskim Nr XXIV/156/12 z dnia 30 października 2012 r. w sprawie Programu Ochrony Środowiska Miasta Bielsk Podlaski na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 oraz powołanie się na ustalenia studium;
- 8) realizacja przedmiotowej inwestycji spowoduje nieosiągnięcie celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, w związku z czym zastosowanie powinien mieć art. 81 ust. 3 ustawy ooś. Zabezpieczenia odbiorników wód opadowych i roztopowych w postaci osadników zawieszin oraz wyposażenie jedynie obszarów MOP i OUD w urządzenia przeznaczone do redukcji węglowodorów ropopochodnych są niewystarczające do zapewnienia ochrony wód przed zanieczyszczeniami;
- 9) realizacja planowanej inwestycji w każdym z analizowanych wariantów jest sprzeczna z § 21 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. poz. 1800), bowiem nastąpi przekroczenie dopuszczalnych poziomów zawieszin ogólnych oraz węglowodorów ropopochodnych zawartych w wodach opadowych i roztopowych;
- 10) w raporcie nie przedstawiono kompleksowej informacji o zastosowanej metodologii wnioskowania w zakresie oceny istotności oddziaływań na zdrowie ludzi, krajobraz oraz na środowisko glebowe i gruntowo-wodne, jak również nie podano wyczerpujących informacji o zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych. W ocenie skarżących powyższe stanowi rażące naruszenie art. 66 ust. 1 ustawy ooś, zawierającego katalog elementów obligatoryjnych, które powinien zawierać raport w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- 11) brak wskazania w raporcie sposobu prowadzenia prac na placu budowy z uwzględnieniem działań zapobiegających i ograniczających wpływ inwestycji na środowisko gruntowo-wodne;

- 12) brak wskazania w raporcie szczegółowej lokalizacji baz materiałowych w odniesieniu do terenów o płytko zalegających wodach podziemnych, zbiorników i cieków wodnych, dolin rzecznych, terenów podmokłych;
- 13) brak konkretnego wskazania w raporcie przewidywanej ilości ścieków socjalno-bytowych wytwarzanych na etapie budowy oraz brak określenia sposobu zabezpieczenia środowiska gruntowo-wodnego w tym zakresie;
- 14) brak uwzględnienia w raporcie rzetelnej analizy i oceny „wzajemnych powiązań poszczególnych elementów środowiska oraz oddziaływań pośrednich i wtórnych, wynikających z tych powiązań” na środowisko gruntowo-wodne oraz „możliwości kumulowania się oddziaływań w wyniku współfunkcjonowania kilku przedsięwzięć jednocześnie”;
- 15) w przypadku realizacji inwestycji nastąpi zmiana stosunków wodnych i zalanie nieruchomości położonych w sąsiedztwie drogi, głównie działek ewidencyjnych położonych w miejscowości Bielsk Podlaski, obręb Studziwody o numerach: 433/1, 433/2, 433/3, 433/4, 433/5, 433/6, 433/7, 433/8, 433/9, 433/10, 433/11, 433/12, 433/13, 433/14, 433/15, 433/16, 433/17, 432, 431, 429, 428, 427/3, 426/2, 425, 424, 423/2, 899, 900, 901, 351, 352, 353, 345, 498/1, 498/2, 455 (droga miejska publiczna) oraz 401/2 (droga miejska publiczna), a ich właściciele zostaną pozbawieni dojazdu do tych nieruchomości oraz ewentualnej drogi ewakuacji w przypadku ekstremalnego napływu wód na ich nieruchomości;
- 16) przyjęty do realizacji wariant obwodnicy Bielska Podlaskiego jest pozbawiony racjonalności z uwagi na zagrożenie dla środowiska oraz mieszkańców dzielnicy Studziwody. Analizowane w raporcie warianty przebiegają w odległości ok. 30-50 m od nowo wybudowanych domów mieszkalnych i nie zostały dla nich przewidziane zabezpieczenia w postaci ekranów akustycznych. W ocenie skarżących ochrona walorów przyrodniczych nie może być stawiana wyżej niż ochrona interesu społecznego oraz ochrona zdrowia mieszkańców Bielska Podlaskiego;
- 17) skarżący wnoszą o wydanie decyzji dla planowanego przedsięwzięcia z uwzględnieniem wariantu przebiegu drogi przedstawionego w zał. 2 do odwołania z dnia 18 lutego 2020 r. oraz wezwanie inwestora do uzupełnienia przedłożonego raportu, aby dokument zawierał trzy równorzędne warianty realizacji inwestycji, wraz z ich racjonalnym uzasadnieniem oraz przeprowadzenie zgodnie z art. 89 § 1 Kpa rozprawy administracyjnej z udziałem autora raportu;
- 18) raport nie zawiera rzetelnej analizy wariantów określonych w art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś. Przedstawiona w raporcie analiza trzech wariantów przebiegu obwodnicy Bielska Podlaskiego ma charakter pozornego wariantowania i mieści się w kilkudziesięciu metrowym pasie obszaru;
- 19) ocena oddziaływania planowanej inwestycji została przeprowadzona na podstawie raportu nie spełniającego wymogów określonych w art. 66 ust. 1 ustawy ooś, w związku z czym została ona dokonana z naruszeniem art. 7, 77 § 1 i 80 Kpa;
- 20) mieszkańcy dzielnicy Studziwody w marcu 2018 r. na spotkaniu roboczym w GDDKiA o. Białystok zaproponowali wariant społeczny, który byłby oddalony od dzielnicy Studziwody i

wsi Piliki w równej odległości, tj. około 500 metrów, jednakże nie został on wzięty pod uwagę przez inwestora – zał. 2 do odwołania z dnia 18 lutego 2020 r.;

- 21) skarżący wnoszą o przesunięcie planowanego przebiegu drogi DK 66 biegnącego przez dzielnicę Studziwody. Zarzucając jednocześnie dotychczasowemu postępowaniu, że jest sprzeczne z fundamentalnymi prawami chroniącymi własność i interesy społeczne mieszkańców dzielnicy Studziwody w Bielsku Podlaskim;
- 22) brak uwzględnienia w raporcie inwentaryzacji przyrodniczej w zakresie wszystkich gatunków porostów występujących na terenie planowanego przebiegu DK 66 w obrębie dzielnicy Studziwody. W związku z powyższym skarżący wnieśli o wykonanie ponownej, rzetelnej, rocznej inwentaryzacji przyrodniczej;
- 23) brak szczegółowego opisu wpływu planowanej inwestycji na obszar Natura 2000 „Murawy w Haćkach”, co stanowi naruszenie art. 66 ust. 1 pkt 9 ustawy ooś. Pomimo, że w raporcie stwierdzono kolizyjność przedsięwzięcia z tym obszarem, nie przedstawiono żadnych propozycji działań minimalizujących negatywne oddziaływanie inwestycji na ten cenny przyrodniczo teren. Ponadto nie uwzględniono faktu, że choć głównym przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 „Murawy w Haćkach” są obszary łąkowe i zarośla wraz z występującą tam roślinnością, to występują tutaj także chronione gatunki ptaków takie jak: bocian biały, dzięcioł czarny, gąsiorzek, lerka i żuraw, które podlegają szczególnej ochronie na mocy odrębnych przepisów;
- 24) realizacja inwestycji w wariantcie proponowanym przez inwestora narusza art. 81 ust. 2 ustawy ooś w zw. z art. 33 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098). W ocenie skarżących oddziaływanie inwestycji na obszar Natura 2000 „Murawy w Haćkach” będzie znacząco negatywne i brak jest przesłanek w postaci wymogów nadrzędnego interesu publicznego;
- 25) w kwestionowanej decyzji nie uwzględniono żadnego zabezpieczenia na etapie budowy dla kompleksu kurhanów w Haćkach, stanowiska archeologicznego obejmującego ponad 60 ha gruntów;
- 26) wykonanie odwiertów geologicznych w miejscach nieuwzględnionych decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego z dnia 19 września 2018 r., znak: DIT-III.7440.9.2018;
- 27) odmowa przez RDOŚ w Białymstoku uwzględnienia wniosków dowodowych z dnia 8 marca 2019 r. mających na celu przesłuchania świadków, tj. [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] oraz Burmistrza Miasta Bielsk Podlaski (wniosek z dnia 19 kwietnia 2019 r.), jako posiadających informacje w zakresie istnienia MPZP na terenie planowanej inwestycji. Odmowa włączenia i przeanalizowania materiałów z tzw. konsultacji społecznych prowadzonych przez GDDKiA w Białymstoku, dowodzących pominięcia czynnika społecznego. Skarżący wskazał, że: *Odmowę potwierdzono postanowieniem z dnia 26 marca 2019, z którego uzasadnieniem się nie zgadzam;*
- 28) naruszenie praw strony postępowania poprzez odmowę udostępnienia uzupełnienia do raportu na wniosek z dnia 20 maja 2019 r. – decyzja RDOŚ w Białymstoku z dnia 17 czerwca

2019 r., znak: WPN.402.71.1.2019.AC. Skarżący wskazał, że: *Odmową była decyzja z dnia 17 06 2019, z którą się nie zgadzam;*

- 29) pominięcie faktu występowania dwóch gatunków nietoperzy będących pod ścisłą ochroną, których miejsce żerowania pokrywa się z przebiegiem planowanej inwestycji;
- 30) odmowa rzetelnego protokołowania spotkań konsultacyjnych oraz wprowadzanie w błąd, co do istoty i celu tych spotkań. Skarżący wskazał, że zaplanowane w siedzibie inwestora na dzień 25 października 2019 r. konsultacje zostały przerwane: *pod pozorem sztucznie wywołanego alarmu przeciwpożarowego*. Zażalenie z dnia 3 stycznia 2020 r. na nieprzeprowadzenie ich w innym terminie nie zostało rozpatrzone przez organ I instancji, a ww. konsultacje zostały uznane jako odbyte;
- 31) wprowadzanie w błąd na spotkaniu konsultacyjnym w dniu 27 marca 2018 r. co do propozycji wykupu i wyceny działek przeznaczonych pod realizację inwestycji;
- 32) wprowadzenie w błąd, co do faktu rozciągnięcia w czasie koniecznych procedur do wprowadzenia jakichkolwiek zmian w projekcie, a co za tym idzie przeprowadzenia koniecznych badań przyrodniczych. Przeprowadzone badania przyrodnicze, w ocenie skarżącego, są pozorne i wykonane do celów zaistnienia przesłanek pozytywnych do wydania decyzji środowiskowej;
- 33) mieszkańcy wsi Piliki sprzeciwiają się przedstawionemu przez mieszkańców dzielnicy Studziwody projektowi przebiegu DK66, który został przedstawiony na spotkaniu konsultacyjnym w dniu 27 marca 2018 r. w siedzibie GDDKiA. W ocenie skarżących stanowi to naruszenie art. 75 oraz 79 Kpa;
- 34) załączona do wniosku o wydanie spornej decyzji dokumentacja projektowa w zakresie obwodnicy DK66 przebiegającej przez teren Gminy Miejskiej Bielsk Podlaski została sporządzona w oparciu o nieaktualne ortofotomapy oraz mapy topograficzne, ponieważ przedstawiony na nich stan zabudowy znacząco różni się od stanu faktycznego;
- 35) brak elementów raportu ooś:
  - a) brak oznaczenia na mapach wszystkich istniejących budynków wraz z określeniem ich funkcji,
  - b) analiza oddziaływania planowanej inwestycji na stan klimatu akustycznego została przeprowadzona w oparciu o znacznie zaniżony prognozowany poziom hałasu do 40dB,
  - c) w przypadku naruszenia istniejących cieków podziemnych może dojść do zmiany poziomu wody oraz jej jakości w studni, która znajduje się na działkach skarżących w odległości ok. 300 m od planowanej inwestycji drogowej,
  - d) brak wariantowania obiektu mostowego przez rzekę Białą w miejscu, gdzie DK66 ma połączyć się z ul. Kleszczelowską w Bielsku Podlaskim oraz brak odniesienia się do sytuacji geologiczno-hydrologicznej dla tego odcinka trasy,
  - e) brak uwzględnienia w analizie wielokryterialnej zgodności planowanej inwestycji z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zgodnie z art. 74 ust. 1 pkt 5 oraz art. 80 ustawy ooś,

- f) zostały pominięte wnioski i uwagi mieszkańców zgłoszone podczas prowadzonych konsultacji społecznych przez inwestora;
- 36) naruszenie art. 15 ust. 2 w zw. z art. 14 ust. 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741, ze zm.) poprzez brak uwzględnienia, że realizacja planowanej inwestycji powinna odpowiadać przeznaczeniu danego terenu określonego w planach miejscowych miasta Bielsk Podlaski;
- 37) naruszenie art. 82 w zw. z art. 1 ust. 2 ustawy ooś w zakresie braku rzetelnej konsultacji ze społeczeństwem poprzez brak uwzględnienia we wniosku o wydanie kwestionowanej decyzji, a podnoszonych na spotkaniu informacyjnym zorganizowanym przez GDDKiA w dniu 27 marca 2018 r., ogólnie dostępnych map i opracowań geologicznych oraz propozycji przebiegu DK66 w obrębie Bielska Podlaskiego, który omija w znacznym stopniu cieki wodne, nie wymusza zmiany koryta rzeki Białej, nie ingeruje w miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i jest bardziej ekonomiczny, w odróżnieniu do wariantu DK66 wskazanego do realizacji. Na potwierdzenie załączono mapę z ww. propozycją przebiegu DK66;
- 38) w decyzji organ I instancji nie odniósł się do naruszenia struktury geologiczno-hydrologicznej, a: *większość stawianych w tym zakresie wniosków ma raczej charakter tezy, niepopartych odpowiednimi opracowaniami, które organ bez dania racji uznał jako udowodnione fakty*”;
- 39) naruszenie art. 108 Kpa poprzez nadanie merytorycznie wadliwej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności z rażącym naruszeniem istotnego interesu społecznego wszystkich mieszkańców Bielska Podlaskiego;
- 40) naruszenie art. 7 w zw. z art. 77 § 1 Kpa poprzez brak dostatecznego wyjaśnienia okoliczności przedmiotowej sprawy oraz naruszenie zasady prawdy materialnej;
- 41) naruszenie art. 80 oraz art. 108 § 1 Kpa poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na rozstrzygnięciu sprawy bez wnikliwej i merytorycznej oceny wniosku o nadanie spornej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. W opinii skarżących rygor został nadany bez wnikliwej i merytorycznej oceny wniosku o nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji, wyłącznie na podstawie hipotetycznych podstaw, bez przekonującego uzasadnienia;
- 42) rozwiązania konstrukcyjne mostu nad Bugiem z podporami pośrednimi lokowanymi w nurcie rzeki oraz przebudowa i umocnienie koryta spowodują ingerencję w przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 PLH140011;
- 43) budowa przewidzianych w kwestionowanej decyzji przejść dla dużych i średnich zwierząt nie zapewni skutecznej minimalizacji oddziaływań barierowych w odniesieniu do siedlisk i gatunków leśnych. Liczba przejść dla zwierząt dużych wymaga uzupełnienia o dodatkowe obiekty w zasięgu korytarzy: GKPN-23A Dolina Górnej Narwi (1 przejście duże górne oraz 1 obiekt na odcinku sąsiednim Ploski – Choroszcz), GKPN-C-1A Lasy Mielnickie – Puszcza Biała (2 przejścia górne duże), GKPN-C-4 Dolina Dolnego Bugu (1 przejście górne duże), KPNC-1B Dolina Górnego Nurca (2 przejścia górne duże);
- 44) powiększenie wymiarów mostów na rzekach: Nurzec, Leszczka oraz Leśna z minimalnych do zapewniających parametry przejść adekwatne do zachowania łączności ekologicznej dla

- dużych ssaków bytujących na terenach nizinnych w celu zachowania ciągłości korytarza ekologicznego o znaczeniu paneuropejskim;
- 45) zmiana przejścia PZG OM-70 z formy górnej konstrukcji na dolną zintegrowaną z najbliższym ciekami np. w km. 22+700, ze względu na jego obecną lokalizację w kompleksie gruntów ornych, gdzie brak jest naturalnych struktur naprowadzających na przejście;
  - 46) brak skutecznych działań minimalizujących w odniesieniu do zachowania integralności obszaru Natura 2000 Murawy w Haćkach PLH200015. W ocenie stowarzyszenia skutecznym działaniem defragmentacyjnym mogło by być zastosowanie przejścia górnego w celu ochrony muraw lub przesunięcie w obszar kolizji obiektu PZG planowanego w km 7+140;
  - 47) niepełne rozpoznanie uwarunkowań przyrodniczych w zakresie herpetofauny oraz teriofauny ze względu na ograniczony zakres inwentaryzacji przyrodniczej;
  - 48) przesunięcie uzupełnienia i rozszerzenia inwentaryzacji na etap ponownej oceny oddziaływania na środowisko spowoduje podważenie wiarygodności wykonanej analizy wielokryterialnej wariantów z wyborem wariantu najkorzystniejszego.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustalił i zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 2 ab initio Kpa organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzec co do istoty sprawy. Uchylenie decyzji na oparciu o powyższy przepis będzie miało miejsce wówczas, gdy w wyniku ponownego rozpoznania sprawy rozstrzygnięcie merytoryczne organu odwoławczego jest niezgodne z rozstrzygnięciem organu pierwszej instancji. Organ administracji, wydając w postępowaniu odwoławczym decyzję uchylającą zaskarżoną decyzję i orzekając co do istoty sprawy, zajmuje stanowisko, że rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji jest w tym zakresie nieprawidłowe z uwagi na niezgodność z przepisami prawa lub z punktu widzenia celowości podjętego rozstrzygnięcia. Z sytuacją taką mamy do czynienia w odniesieniu do punktów: I.2.35, I.2.36, I.2.38, I.2.39, I.2.54, I.2.56, I.2.57, I.2.58, I.2.59, I.2.72 (wprowadzenie do tabeli oraz wiersz 14 tabeli), I.2.75, I.2.77 tiret pierwsze, I.2.80, I.2.86, I.2.89, I.2.90, I.2.92, I.2.93, I.2.94, I.2.96, I.2.100, II.1 – wersy: 3 (dotyczący obiektów OM-9/L i OM-9/P), 14 (- OM-30), 36 (OM-81/L i OM-81/P), 38 (- OM-86), 44 (- OM-98/L i OM-98/P), 46 (- OM-103/L) i 47 (- OM-104) tabeli, II.1.2.a, II.1.6, II.1.7, II.1.9, II.1.10, II.1.11, II.1.12, II.1.13, III (w części) oraz VI decyzji RDOŚ w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2020 r. Zgodnie z kolei z art. 138 § 1 pkt 1 Kpa organ odwoławczy może utrzymać w mocy zaskarżoną decyzję. Będzie to miało miejsce wówczas, gdy w wyniku ponownego rozpoznania sprawy rozstrzygnięcie organu odwoławczego jest zgodne z rozstrzygnięciem organu pierwszej instancji zawartym w zaskarżonej decyzji. Organ administracji, wydając w postępowaniu odwoławczym decyzję utrzymującą w mocy zaskarżoną decyzję, zajmuje stanowisko, że rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji jest prawidłowe, zarówno co do zgodności z prawem, jak i co do istoty. W ocenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w pozostałej części zaskarżona decyzja jest prawidłowa i nie narusza przepisów prawa w stopniu uzasadniającym jej uchylenie w tym zakresie.

Po przeanalizowaniu akt sprawy GDOŚ pismem z dnia 17 marca 2021 r., znak: DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.22.2020.BL/maz.20, wezwał inwestora do przedłożenia wyjaśnień dotyczących przedmiotowej inwestycji oraz do uzupełnienia dokumentacji sprawy. Wyjaśnienia i uzupełnienia

inwestora w trakcie postępowania odwoławczego zostały przedłożone pismem z dnia 6 maja 2021 r., znak: O.BI.I12.4110.dśu.1150.2019.JW. Przekazane w odpowiedzi na wezwanie dodatkowe informacje i uzupełnienia posłużyły do szczegółowej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz pozwoliły na doprecyzowanie niektórych warunków jego realizacji zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ze względu na zakres przedłożonych wyjaśnień dotyczących inwestycji oraz uzupełniony materiał dowodowy w sprawie GDOŚ zdecydował o konieczności przeprowadzenia udziału społeczeństwa, zgodnie z art. 33 ust. 1 oraz art. 79 ust. 1 ustawy ooś. Akta sprawy dostępne były w siedzibie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie przez okres 30 dni w terminie od dnia 1 czerwca 2021 r. do dnia 1 lipca 2021 r. Społeczeństwu został zapewniony 30-dniowy okres na zapoznanie się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz złożenie uwag i wniosków. Zawiadomienie GDOŚ z dnia 28 maja 2021 r., znak: DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.7.2020.BL/maz.30, informujące o wyłożeniu akt do wglądu oraz możliwości składania uwag i wniosków przez społeczeństwo, zostało upublicznione w: Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, Urzędzie Gminy Bielsk Podlaski, Urzędzie Miasta Bielsk Podlaski, Urzędzie Gminy Siemiatycze, Urzędzie Miasta Siemiatycze, Urzędzie Gminy Sarnaki, Urzędzie Gminy Dziadkowice, Urzędzie Gminy Boćki. W wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne wnioski i uwagi.

W trakcie postępowania odwoławczego, przed wydaniem decyzji rozstrzygającej w sprawie GDOŚ, mając na względzie obowiązki płynące z zasady czynnego udziału strony w postępowaniu (art. 10 § 1 Kpa), zawiadomieniami z dnia 28 maja 2021 r., znak: DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.7.2020.BL/maz.27 oraz znak: DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.7.2020.BL/maz.29, poinformował strony o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym oraz wypowiedzenia się co do jego treści.

W toku postępowania GDOŚ dokonał weryfikacji raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (wraz z uzupełnieniami). Raport spełnia wymogi wskazane w art. 66 ustawy ooś w stopniu umożliwiającym przeprowadzenie oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko oraz określenie środowiskowych uwarunkowań jego realizacji. Organ odwoławczy dokonał również oceny prawidłowości i skuteczności istotnych warunków korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, wymagań dotyczących ochrony środowiska koniecznych do uwzględnienia w dokumentacji na dalszym etapie procesu inwestycyjnego oraz warunków mających na celu zapobieganie, ograniczanie i kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko, które zostały określone w decyzji RDOŚ w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2020 r. Warunki określone w punktach: I.2.35, I.2.36, I.2.38, I.2.39, I.2.54, I.2.56, I.2.57, I.2.58, I.2.59, I.2.72 (wprowadzenie do tabeli oraz wiersz 14 tabeli), I.2.75, I.2.77 tiret pierwsze, I.2.80, I.2.86, I.2.89, I.2.90, I.2.92, I.2.93, I.2.94, I.2.96, I.2.100, II.1 – wersy: 3 (dotyczący obiektów OM-9/L i OM-9/P), 14 (- OM-30), 36 (OM-81/L i OM-81/P), 38 (- OM-86), 44 (- OM-98/L i OM-98/P), 46 (- OM-103/L) i 47 (- OM-104) tabeli, II.1.2.a, II.1.6, II.1.7, II.1.9, II.1.10, II.1.11, II.1.12, II.1.13, III (w części) oraz VI powyższej decyzji nie wypełniały wymogów określonych w art. 107 § 1 Kpa w związku z art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b i c,

pkt 2 lit. a i b oraz pkt 4 ustawy ooś, z tego też względu zostały one zmodyfikowane i doprecyzowane w postępowaniu odwoławczym. Ponadto w dalszej części niniejszej decyzji organ odwoławczy uzasadnił powyższe zmiany wprowadzone w decyzji RDOŚ w Białymstoku oraz szczegółowo rozpatrzył i ustosunkował się do zarzutów odwołujących się.

Punktem 1 niniejszej decyzji organ odwoławczy uszczegółowił zawarte w punkcie I.2.35 decyzji RDOŚ w Białymstoku metody koniecznej do wykonania przebudowy cieków wodnych. Ze względu na pełnienie przez cieki roli lokalnych korytarzy migracyjnych zwierząt prace wykonywane na omawianych rzekach będą prowadzone przy użyciu materiałów naturalnych, które nie będą powodować zagrożeń w czasie wędrówek fauny, w tym również jej najmniejszych przedstawicieli. Stosowanie materiałów sztucznych, w tym betonowych, oraz siatki zabezpieczające narzut kamienny powodują utrudnienia w migracji fauny wędrującej wzdłuż koryt rzek stanowiących naturalne korytarze migracyjne dla zwierząt. Umocnienia koryt cieków, w szczególności wprowadzenie obcych materiałów, utrudniają i odstraszały zwierzęta od wykorzystywania takiego obszaru. Jest to szczególnie widoczne analizując migracje zwierząt małych, w tym płazów, dla których większość sztucznych umocnień koryt, zwłaszcza betonem, jest zbyt stroma i uniemożliwia im wędrówkę wzdłuż rzeki. Z kolei użycie siatek stanowi niebezpieczeństwo dla wędrującej fauny, która może wpaść w oczka siatki i nie będzie w stanie się z niej uwolnić.

W zreformowanym punkcie I.2.36 decyzji RDOŚ w Białymstoku GDOŚ określił termin wykonania kontroli ornitologicznej, a w zreformowanym punkcie I.2.39 – kontroli chiropterofauny, tak aby ich wyniki były najbardziej aktualne w momencie rozpoczęcia prac (pkt 2 i 4 niniejszej decyzji).

W zreformowanym punkcie I.2.38 decyzji RDOŚ w Białymstoku GDOŚ uszczegółowił warunek w zakresie przeniesienia gniazd bociana. Zastosowane rozwiązania związane z zapewnieniem swobodnego dolotu ptaków oraz omijaniem infrastruktury mogącej stanowić zagrożenie dla awifauny zagwarantują bezpieczną lokalizację miejsc rozrodu bocianów, a co za tym idzie sukces lęgowy lokalnej populacji. Ze względu na zagrożenie jakie projektowana inwestycja może stanowić dla orlika krzykliwego, wprowadzono również konieczność montażu czatowni i sztucznych platform gniazdowych w dolinie Nurca. Polepszy to warunki bytowania miejscowej populacji i zwiększy jej sukces rozrodczy (pkt 3 niniejszej decyzji).

W celu uniknięcia rozprzestrzeniania się gatunków obcych w krajowej florze w punkcie 5 niniejszej decyzji GDOŚ uszczegółowił punkt I.2.54 decyzji RDOŚ w Białymstoku, nakazując stosowanie do wykonania trawników rodzimych gatunków roślin.

W zreformowanym punkcie I.2.56 decyzji RDOŚ w Białymstoku, ze względu na konieczność zniszczenia w wyniku realizacji planowanej trasy ekspresowej dużej liczby siedlisk płazów, organ II instancji uzupełnił konieczne do przeprowadzenia działania kompensujące za utracone miejsca rozrodu przez lokalną populację, poprzez dodanie 5 dodatkowych zastępczych zbiorników rozrodczych dla batrachofauny. W ten sposób zabezpieczony będzie byt lokalnej populacji płazów, dzięki umożliwieniu skutecznego rozrodu w kompensowanych zbiornikach (punkt 6 niniejszej decyzji).

W zreformowanym punkcie I.2.57 decyzji RDOŚ w Białymstoku GDOŚ rozszerzył warunek o termin prowadzenia prac związanych z likwidacją siedlisk herpetofauny. Aby zapobiec śmiertelności batrachofauny, która może być związana z likwidacją stanowisk płazów, zarówno rozrodczych, jak i zimujących, niezbędne jest wskazanie okresu niszczenia tych miejsc. Najlepszym momentem jest czas wędrówki batrachofauny z terenów, w których odbywała rozród, do siedlisk stanowiących zimowiska płazów. Przypada on na wrzesień. Dzięki wprowadzeniu niniejszego zapisu niszczone stanowiska nie będą zajęte przez płazy, co w dużym stopniu ograniczy potencjalną śmiertelność batrachofauny (punkt 7 niniejszej decyzji).

Dotychczasowe brzmienie warunku zawartego w punkcie I.2.58 decyzji RDOŚ w Białymstoku, pozostawiające zbiorniki do naturalnej sukcesji, może powodować stopniowe wypływanie, zarastanie oraz zasiedlenie tego siedliska, np. przez ryby. Efektem tego będzie pogorszenie warunków rozrodu płazów, a nawet zupełne opuszczenie takiego stanowiska przez batrachofaunę. Dlatego też w punkcie 8 niniejszej decyzji dokonano zmiany, polegającej na wprowadzeniu corocznych (przez okres 5 lat) kontroli zbiorników zastępczych dla płazów. Wykonywać je będzie herpetolog, którego zadaniem będzie ocena stanu każdego ze stanowisk i w razie konieczności prowadzenie czynności zapewniających najwyższą skuteczność omawianych działań kompensacyjnych.

W zreformowanym punkcie I.2.59 decyzji RDOŚ w Białymstoku (punkt 9 niniejszej decyzji) GDOŚ wprowadził nowe brzmienie wprowadzenia do wyliczenia, co jest związane ze wskazaniem preferowanego materiału mającego zabezpieczać teren wędrówek batrachofauny, w postaci siatki stalowej o właściwej wielkości oczek. Z dotychczasowych doświadczeń organu wynika, że jest to najskuteczniejszy sposób powstrzymania fauny przed przedostawaniem się na plac budowy, dlatego też rozwiązanie to należy stosować w pierwszej kolejności. Jeżeli inwestor zdecyduje się na zastosowanie innych materiałów musi zapewnić odpowiedni ich naciąg oraz kontrole nadzoru przyrodniczego, które zagwarantują efektywność zastosowanych rozwiązań. Ponadto w reformowanym punkcie GDOŚ nakazał w okresie wiosennych i jesiennych migracji, tj. od 1 marca do 15 maja oraz od 15 sierpnia do 15 października, prowadzenie kontroli wygrodzeń w kierunku obecności zwierząt.

Dokonana w punkcie 10 niniejszej decyzji korekta punktu I.2.72 decyzji RDOŚ w Białymstoku związana jest z tożsamymi uwarunkowaniami wykazanymi przy zmianie punktu I.2.35 zaskarżonej decyzji. Wprowadzono również obowiązek nasadzeń drzew i krzewów na przebudowywanych odcinkach cieków. Dodatkowo zostały ograniczone prace na rzece Bug, poprzez rezygnację z umocnień na odcinkach 50 m przed i za projektowanym obiektem mostowym. Pozwoli to zminimalizować negatywny wpływ na siedliska i gatunki bytujące w samym korycie i w jego bezpośrednim sąsiedztwie, w tym na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu i Ostoja Nadbużańska.

W zreformowanym punkcie I.2.75 decyzji RDOŚ w Białymstoku organ odwoławczy uzupełnił warunek, podając szczegóły w zakresie wyglądu i parametrów wygrodzenia ochronnego. Przyjęte rozwiązania skutecznie zabezpieczą planowaną trasę ekspresową przed wtargnięciem na

jezdnię zwierząt, zarówno dużych, jak i małych, co powodowałoby także istotne zagrożenie dla uczestników ruchu (punkt 11 niniejszej decyzji).

W punkcie 12 niniejszej decyzji GDOŚ uszczegółowił rodzaj materiałów, z których powinny zostać wykonane płotki ochronno-naprowadzające, do siatki stalowej lub pełnych płyt polimerowych (zreformowany punkt I.2.77 decyzji RDOŚ w Białymstoku). Są to rozwiązania, które zgodnie z dotychczasową wiedzą i doświadczeniami organów środowiskowych najlepiej sprawdzają się w funkcji ochronno-naprowadzającej.

GDOŚ uzupełnił brzmienie punktu I.2.80 decyzji RDOŚ w Białymstoku, poprzez wskazanie konieczności skanalizowania sieci odwodnieniowej, która może występować w rejonie najść na przepusty i przejścia dla fauny. Rowy mogą stanowić poważną przeszkodę dla zwierząt, zwłaszcza niewielkich rozmiarów, jak płazy czy gady. Aby organizmy te mogły bezpiecznie przedostać się na drugą stronę projektowanego przedsięwzięcia i zwiększyć skuteczność przejść i przepustów dla fauny wprowadzono przedmiotowe rozwiązanie (punkt 13 niniejszej decyzji).

GDOŚ dokonał zmiany brzmienia w punkcie I.2.86 decyzji RDOŚ w Białymstoku, poprzez wprowadzenie warunku o konieczności zastosowania pełnych, zabudowanych ekranów o wysokości 4 m. Zmiana podyktowana jest potrzebą zastosowania rozwiązania, które zostało wielokrotnie zweryfikowane w warunkach krajowych jako najlepsze w zakresie przeciwdziałania zderzeniom ptaków z ekranami montowanymi przy nowobudowanych drogach. Wprowadzenie innych środków, w tym zwłaszcza w formie przezroczystej, prowadzi do śmiertelności reprezentantów ornitofauny na skutek kolizji z omawianymi konstrukcjami (punkt 14 niniejszej decyzji).

W zreformowanym punkcie 15 niniejszej decyzji GDOŚ zmienił brzmienie punktu I.2.89 decyzji RDOŚ w Białymstoku, co wynika z potrzeby zapewnienia odpowiedniej migracji chiropterofauny. Z uwagi na powszechne występowanie nietoperzy w sąsiedztwie planowanej inwestycji konieczne jest zapewnienie im bezpiecznego pokonania liniowej przeszkody, jaką będzie stanowiła rozpatrywana trasa ekspresowa. W tym celu do każdego przejścia i przepustu dla fauny zostaną wykonane nasadzenia roślinności (także na przejściach górnych), prowadzące przedstawicieli chiropterofauny na oraz przez zaplanowane konstrukcje, umożliwiające bezkolizyjne przedostanie się przez omawiane przedsięwzięcie. Będą one prowadzone do najbliższej linii zadrzewień, a w przypadku braku zadrzewień w pobliżu inwestycji będą prowadzone na odcinkach o długości min. 100 m po każdej stronie przejścia lub przepustu.

GDOŚ dokonał korekty warunku w punkcie I.2.90 decyzji RDOŚ w Białymstoku, co jest związane z określeniem materiału, z jakiego mają być wykonane specjalne ekrany ochronne dla nietoperzy. Mają one mieć formę pełną i nie mogą być wykonane z materiału przezroczystego. Zapewni to z jednej strony uzyskanie odpowiedniej wysokości lotu chiropterofauny w rejonie drogi ekspresowej, z drugiej strony sprawi, że konstrukcja nie będzie stanowiła zagrożenia dla ptaków. Jednocześnie, z uwagi na niszczone forty stanowiące zimowiska nietoperzy, zostaną wykonane 4 zastępcze miejsca przewidziane pod hibernację tej grupy ssaków. Projekt tych konstrukcji musi być uzgodniony z chiropterologiem i uzyskać akceptację RDOŚ w Białymstoku (punkt 16 niniejszej decyzji).

GDOŚ w punkcie 17 niniejszej decyzji uzupełnił brzmienie punktu I.2.92 decyzji RDOŚ w Białymstoku, poprzez doprecyzowanie wyglądu ekranów i materiałów, z których mają zostać wykonane specjalne ekrany ochronne dla nietoperzy. Uzasadnienie wyboru tego typu rozwiązań jest tożsame jak dla zreformowanego punktu I.2.90 decyzji RDOŚ w Białymstoku.

W punkcie 18 oraz w punkcie 19 niniejszej decyzji organ odwoławczy uzupełnił brzmienie punktu I.2.93 oraz punktu I.2.94 decyzji RDOŚ w Białymstoku. Jest to podyktowane koniecznością uszczegółowienia cech oświetlenia, jakie należy zastosować, aby nie szkodziło ono chiropterofaunie i nie powodowało śmiertelności nietoperzy zwabianych w rejon latarni, gdzie mogłyby grupować się owady przyciągane przez źle dobrane oświetlenie.

GDOŚ nadał nowe brzmienie dotychczasowemu warunkowi zawartemu w punkcie I.2.96 decyzji RDOŚ w Białymstoku (punkt 20 niniejszej decyzji), poprzez podanie minimalnej wielkości nasadzeń zastępczych jakie należy wykonać przy rozpatrywanej inwestycji. Ze względu na skalę wycinki roślinności jaka będzie towarzyszyć realizacji niniejszego przedsięwzięcia, niezbędne jest wprowadzenie kompensujących nasadzeń, odtwarzających siedliska roślin i zwierząt, które ucierpią na skutek eliminacji części drzew i krzewów. Zaznaczono także, że wszelkie nasadzone rośliny muszą być przedstawicielami rodzimej flory, jak również, aby wśród krzewów znalazły się gatunki odpowiadające preferencjom części z przedstawicieli awifauny. Zapobiegnie to rozprzestrzenianiu się gatunków obcych i inwazyjnych na skutek budowy projektowanej inwestycji, a dodatkowo poprawi bazę pokarmową dla ptaków, uszczuploną na skutek zaplanowanej wycinki. Ze względu na straty przyrodnicze, jakie będą wiązały się z budową planowanej trasy, w szczególności z uwagi na wycinkę drzew, istnieje konieczność wykonania kompensacji w postaci montażu sztucznych miejsc rozrodczych dla ptaków i nietoperzy. Zastąpią one naturalne dziuple, które obecne były w drzewostanie przeznaczonym do usunięcia na skutek realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia. Organ odwoławczy korzystając ze swojej wiedzy w zakresie wymagań siedliskowych określił liczbę i typ sztucznych konstrukcji dla awifauny i chiropterofauny, sposób ich rozmieszczenia oraz wymagania w zakresie konserwacji. Wprowadzony warunek zapewni zachowanie na właściwym poziomie lokalnych populacji ptaków i nietoperzy zasiedlającej teren budowy inwestycji.

Ponadto w zreformowanym punkcie I.2.96 decyzji RDOŚ w Białymstoku organ odwoławczy nakazał odkrzaczanie i odhumusowanie minimum dwóch wysp na rzece Bug, celem poprawy warunków lęgowych awifauny. Dokładne miejsca wykonania zabiegów zostanie wskazane przez RDOŚ w Warszawie, który będzie nadzorował prawidłowe wykonanie tych działań. Ze względu na prace, jakie będą prowadzone w dolinie Bugu, istnieje potrzeba wykonania działań minimalizujących oddziaływanie przedsięwzięcia na gatunki ptaków gniazdujące w korycie ww. rzeki. Związane to będzie m.in. z płoszeniem ornitofauny w czasie budowy, która będzie musiała się przystosować do zmian jakie wywoła nowa konstrukcja na rzece).

Dodatkowo GDOŚ nałożył w ww. punkcie konieczność wykonania 10 zastępczych stanowisk dla trzmieli, ponieważ realizacja planowanej inwestycji związana będzie z likwidacją siedlisk tych gatunków. GDOŚ określił lokalizacje, w których należy przeprowadzić zabiegi kompensacyjne w tym zakresie, jak również wskazał, jak stanowiska zastępcze dla trzmieli mają być wykonane, kierując się rozmieszczeniem tej grupy organizmów i ich wymaganiami siedliskowymi.

Organ odwoławczy nakazał również obowiązek corocznego monitoringu stanu stanowisk zastępczych w okresie 30 lat i weryfikację jakości tych siedlisk oraz ich ewentualne odtworzenie, np. wymianę zużytych budek.

GDOŚ w punkcie 21 niniejszej decyzji określił nowe brzmienie dotychczasowego punktu I.2.100 decyzji RDOŚ w Białymstoku. Nowe brzmienie warunku związane jest z zastosowaniem nakazu wygrodzeń każdego ze zbiorników retencyjnych w celu zabezpieczenia przed ewentualnym przedostaniem się do nich fauny, zwłaszcza płazów. Pozwoli to uniknąć powstawaniu pułapki ekologicznej dla batrachofauny, która mogłaby próbować zasiedlić zbiorniki retencyjne.

W zreformowanym częściowo punkcie II.1 decyzji RDOŚ w Białymstoku (punkt 22 niniejszej decyzji) GDOŚ wprowadził korekty tabeli, które dotyczą przesunięcia przejścia OM-30 w bardziej optymalną lokalizację, zmianę parametrów obiektu OM-09 z przejścia dla średnich zwierząt w konstrukcję dla dużych zwierząt oraz zwiększenie szerokości 5 przejść: OM-81, OM-86, OM-98, OM-103 i OM-104. Zwiększenie szerokości przejść związane jest ze słusznymi argumentami podnoszonymi przez odwołujących, wskazujących na potrzebę zapewnienia lepszych warunków migracji fauny w korytarzach wędrówkowych. Większość przejść jest zespolona z ciekami wodnymi, stąd ich ważna rola w przemieszczaniu się zwierząt. Z uwagi na kluczowe znaczenie przejść górnych w km 32+305 i 44+400, zlokalizowanych w korytarzach ekologicznych Dolina Górnego Nurca oraz Lasy Mielnickie – Puszcza Biała, powiększono ich szerokość do 50 m. Poprawi to ich skuteczność i gwarantować będzie m.in. dyspersję dużych ssaków z obszaru Puszczy Białowieskiej. Zmiana charakteru przejścia OM-09 w obiekt służyący migracji dużych ssaków ma zapewnić polepszenie możliwości przemieszczania się tej grupy fauny w obrębie korytarza migracyjnego. Wskazane przesunięcie przejścia OM-30 związane jest z zachowaniem łączności ekologicznej obszaru Murawy w Haćkach z innymi, położonymi w pobliżu obszarami wchodzącymi w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Wszystkie powyższe zmiany podyktowane są potrzebą dostosowania obiektów, aby skuteczniej pełniły rolę przejść dla fauny zinwentaryzowanej w granicach oddziaływania inwestycji. Zapewnią jeszcze lepszą niwelację efektu barierowego, który będzie powodowała trasa ekspresowa. Sprawią również, że drożność korytarzy migracyjnych będzie większa. Dlatego też po szczegółowej analizie GDOŚ dokonał korekty części z konstrukcji, poprawiając ich lokalizację lub parametry. Dzięki temu reprezentanci ssaków podczas wędrówek będą mogli skutecznie pokonywać przeszkodę, jaką będzie stanowiło omawiane przedsięwzięcie.

W zreformowanym punkcie II.1.2.a decyzji RDOŚ w Białymstoku GDOŚ wprowadził dodatkowe rozwiązania w postaci montażu w każdym przejściu dolnym dla dużych i średnich zwierząt cegieł dziurawek, służących nietoperzom. Ze względu na występowanie tych ssaków w rejonie planowej inwestycji i niedalekiej odległości od obszaru o znaczeniu dla Wspólnoty Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014 istnieje potrzeba wzmożonego zabezpieczenia przemieszczania się chiropterofauny. Służyć temu będą m.in. montowane cegły dziurawki. Jednocześnie, ze względu na fakt niszczenia w związku z realizacją projektowanego przedsięwzięcia stanowisk gadów, niezbędne jest wykonanie działań kompensujących utracone przez reptiliofaunę siedliska. Będą one miały postać kopców i stert złożonych z odpowiednich substratów, najbardziej

korzystnych dla gadów. Organ odwoławczy w oparciu o wiedzę z zakresu ekologii i biologii gatunków określił położenie i liczbę zastępczych stanowisk dla tej grupy fauny. Zostały również przewidziane zabiegi kontrolne, które pozwolą utrzymać zastępcze siedliska w odpowiednim stanie, gwarantującym trwałość i odpowiednie warunki do rozrodu dla reptiliofauny (punkt 23 niniejszej decyzji).

W punkcie 24, 25 oraz 27 niniejszej decyzji GDOŚ rozszerzył brzmienie punktów II.1.6, II.1.7 oraz II.1.10 decyzji RDOŚ w Białymstoku. Aby przejścia dla fauny zespolone z innymi funkcjami mogły skutecznie pełnić swoją rolę, niezbędne jest oddzielenie części mającej stanowić obszar przemieszczeń zwierząt od tych części obiektu, które będą zajęte przez infrastrukturę drogową. Służyć temu będą wprowadzone przez GDOŚ zwarte i wysokie zadrzewienia, które skutecznie odseparują części konstrukcji.

W punkcie 26 niniejszej decyzji GDOŚ rozszerzył brzmienie punktu II.1.9 zdanie drugie decyzji RDOŚ w Białymstoku. Korekta związana jest ze wskazaniem, że wyłącznie przy braku możliwości zastosowania innego rozwiązania, drogi przebiegające równoległe do procedowanej trasy ekspresowej na wysokości najść do przejść dla zwierząt mogą posiadać nawierzchnię betonową. Skorygowano także nachylenie skarp, tak aby było ono odpowiednie także dla małych reprezentantów fauny. Wprowadzone poprawki zwiększą skuteczność konstrukcji mających umożliwić zwierzętom bezpieczne przedostanie się na drugą stronę planowanej inwestycji.

W punkcie 28 niniejszej decyzji organ odwoławczy nadał nowe brzmienie warunkowi określonymu w punkcie II.1.11 decyzji RDOŚ w Białymstoku. Nowe brzmienie warunku wynika z faktu, że rowy mogą stanowić poważną przeszkodę dla fauny, zwłaszcza niewielkich rozmiarów, jak płazy czy gady. Przedmiotowe rozwiązanie zostało wprowadzone, aby organizmy te mogły bezpiecznie przedostać się na drugą stronę projektowanego przedsięwzięcia i zwiększyć skuteczność przejść i przepustów dla zwierząt.

W punkcie 29 niniejszej decyzji organ odwoławczy nadał nowe brzmienie warunkowi określonymu w punkcie II.1.12 decyzji RDOŚ w Białymstoku. Podlegające przebudowie linie elektroenergetyczne stanowią duże zagrożenia kolizyjne dla ptaków. Aby zminimalizować powyższe niebezpieczeństwo, GDOŚ nakazał zastosowanie znaczników typu FireFly, które zostaną zawieszane na przewodach. Dzięki temu rozwiązaniu awifauna będzie widzieć powietrzną przeszkodę i skutecznie ją omijać.

W punkcie 30 niniejszej decyzji GDOŚ rozszerzył brzmienie punktu II.1.13 decyzji RDOŚ w Białymstoku. Uzupełnienie warunku jest tożsame, jak w przypadku warunku określonego w punkcie I.2.35 zaskarżonej decyzji.

W punkcie 31 niniejszej decyzji GDOŚ nadał nowe brzmienie warunkowi określonymu w punkcie III decyzji RDOŚ w Białymstoku. Zmiana jest tożsama z warunkiem określonym w punkcie I.2.86 zaskarżonej decyzji.

W punkcie 32 niniejszej decyzji organ odwoławczy nadał nowe brzmienie punktowi VI decyzji RDOŚ w Białymstoku. Dodane elementy związane są z potrzebą doprecyzowania na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko części z planowanych do zastosowania rozwiązań mających na celu minimalizację oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Ze względu na

zmiany jakie mogą zajść od momentu wydania decyzji organu II instancji do momentu uzyskiwania decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej niezbędne jest przeanalizowanie przyjętych do wykonania przejść dla zwierząt, ich lokalizacji i wymiarów. Migrująca fauna może lokalnie zmienić tereny, którymi się przemieszcza, np. na skutek powstania nowych konstrukcji. Pociągać to za sobą może konieczność niewielkich korekt umiejscowienia przejść. Również zmiany jakie mogą zajść w siedliskach płazów (np. powstanie nowych zasiedlonych siedlisk), spowodować mogą konieczność weryfikacji ilości zastępczych zbiorników wodnych lub zmiany parametrów obiektów zaproponowanych w niniejszym rozstrzygnięciu. Na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko zostanie także określona powierzchnia odkraczania i odhumusowania wysp na Bugu. Ze względu na wpływ inwestycji na nietoperze, istnieje także konieczność wykonania zastępczych miejsc ich hibernacji. Zostaną one wyznaczone na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko i będą podlegać weryfikacji przez RDOŚ w Białymstoku.

Odnosząc się do zarzutów przedstawionych przez skarżących, GDOŚ zajmuje poniższe stanowisko.

Ad. 3, 5, 6, 7 oraz 36

Zgodnie z art. 80 ust. 2 ustawy o oś właściwy organ wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach po stwierdzeniu zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony. Obowiązek ten nie dotyczy jednak decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawanej m.in. dla drogi publicznej, co wprost wynika z powyższego przepisu. Z tego też względu zarzuty dotyczące naruszenia art. 6, art. 7, art. 8, art. 104, art. 107 § 1 i 3 Kpa, art. 14 pkt 8 i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 80 ust. 1 i 2 ustawy o oś, poprzez brak oceny zgodności lokalizacji planowanej inwestycji z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie zasługują na uwzględnienie. Ponadto podkreślić należy, że żaden z obowiązujących przepisów prawa nie nakazuje organowi właściwemu do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach badania zgodności lokalizacji planowanego przedsięwzięcia ani zgodności raportu ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub gminnymi programami ochrony środowiska.

Odnosząc się z kolei do braku uwzględnienia okoliczności, że obwodnica miasta powinna przebiegać poza jego granicami administracyjnymi, wyjaśnić należy, że zarówno RDOŚ w Białymstoku, jak i GDOŚ związani są w tym zakresie wnioskiem inwestora, co zostanie szerzej wyjaśnione w odpowiedzi na zarzut nr 37.

Ad. 8 i 35d

W przedmiotowej sprawie organ II instancji nie znajduje podstaw do zastosowania art. 81 ust. 3 ustawy o oś, zgodnie z którym organ odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, jeżeli jego realizacja spowoduje nieosiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd). Należy wskazać, że analizy dotyczące wpływu planowanej inwestycji na JCWP i JCWPd zostały przedstawione w rozdziale 5.1 raportu (oddziaływanie) oraz w rozdziałach 6.1.1 i 6.1.2 (działania minimalizujące na etapie budowy i eksploatacji). Dodatkowo w trakcie postępowania organ I instancji uzyskał postanowienie

Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PGWWP) z dnia 30 września 2019 r., uzgadniające środowiskowe uwarunkowania dla planowanej inwestycji wraz stanowiskiem o braku wystąpienia istotnych zagrożeń dla celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWPd oraz JCWP znajdujących się na trasie inwestycji.

W ocenie GDOŚ wpływ analizowanego przedsięwzięcia na wody powierzchniowe oraz podziemne może mieć miejsce zarówno na etapie jego budowy, jak i funkcjonowania. Oddziaływanie to wynika z faktu, że planowana inwestycja przecina ciek kształtujące warunki melioracyjne zlewni. Na etapie realizacji planowanego odcinka drogi S19 oraz obwodnicy Bielska Podlaskiego oddziaływanie będzie przede wszystkim związane z fizyczną ingerencją w koryta cieków w celu wykonania fundamentów lub konstrukcji nośnej obiektów mostowych lub przepustów, a także przebudowy lub konserwacji samych koryt cieków. Prace te mogą prowadzić do okresowego zwiększenia zawiesiny ogólnej w wodach, a także powodować lokalne i czasowe zaburzenia stosunków wodnych. W przypadku prowadzonych prac na ciekach znajdujących się w granicach obszarów Natura 2000 może także dojść do okresowego zaburzenia dynamiki wodnej oraz do niedrożności korytarza migracji fauny i diaspor roślin.

Jak wynika z akt sprawy oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911, ze zm.) planowane przedsięwzięcie przebiega w rejonie dwóch JCWPd: PLGW200052 i PLGW200055 oraz w rejonie 11 JCWP: Orlanka od Orlej do ujścia (PLRW20001926149), Strabelka (PLRW200017261529), Biała (PLRW200017261449), Dopływ ze Skrzypek Małych (PLRW2000172666369), Nurzec od Nurczyka do Siennicy (PLRW200024266673), Nurczyk do ujścia (PLRW2000172666299), Leśna (PLRW200017266649), Kamianka z dopływami (PLRW200017266569), Dopływ spod Słoch Annopolskich (PLRW200017266572), Bug od granicy w Niemirowie do Kamianki (PLRW200021266559), Bug od Kamianki do Kołodziejki (PLRW200021266591).

Planowana inwestycja nie przecina żadnych cieków wodnych wchodzących w skład JCWP Nurzec od Nurczyka do Siennicy, JCWP Dopływ spod Słoch Annopolskich oraz JCWP Bug od Kamianki do Kołodziejki.

Podczas realizacji inwestycji nie przewiduje się przebudowy rzeki Orlanka (JCWP Orlanka od Orlej do ujścia) oraz rzeki Nurzec (JCWP Nurzec od Nurczyka do Siennicy) – w celu zachowania ciągłości koryt powyższych cieków droga zostanie przeprowadzona nad ciekami za pomocą obiektów mostowych. W przypadku pozostałych JCWP, przebudowa koryt cieków nastąpi wyłącznie w niezbędnym zakresie i dotyczyć będzie jedynie niewielkich odcinków następujących rzek oraz rowów melioracyjnych:

- Dopływ spod Orzechowicz (rów R-F1) (jednostka JCWP Strabelka). Jest to naturalna część wód o złym stanie zachowania, której celem środowiskowym jest utrzymanie dobrego stanu ekologicznego oraz osiągnięcie dobrego stanu chemicznego. W celu zachowania ciągłości koryta ciek wodny zostanie przeprowadzony pod korpusem drogi za pomocą przepustu. Dodatkowo na odcinku o długości ok. 241 m, co stanowi 0,47% całkowitej długości jednostki JCWP, ciek wodny zostanie przebudowany. Biorąc pod uwagę, że planowany do przebudowy odcinek cieku stanowi

0,47% całkowitej długości jednostki JCWP Strabelka, realizacja inwestycji nie spowoduje trwałych zmian w bilansie jakościowym wód powierzchniowych;

- rzeka Biała (jednostka JCWP Biała). Jest to naturalna część wód o złym stanie zachowania, której celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz osiągnięcie dobrego stanu chemicznego. W związku z kolizją przedsięwzięcia w km 4+822 (DK66) z rzeką Białą koryto cieku zostanie przeprowadzone pod korpusem drogi za pomocą obiektu mostowego, a na odcinku o długości ok. 172 m nastąpi wybudowanie nowego koryta dla rzeki Białej. Biorąc pod uwagę, że planowany do przebudowy odcinek cieku stanowi 0,26% całkowitej długości jednostki JCWP Biała, realizacja inwestycji nie spowoduje trwałych zmian w bilansie jakościowym wód powierzchniowych;

- Dopływ ze Skrzypek Małych oraz Ciek spod Knoryd (jednostka JCWP Dopływ ze Skrzypek Małych). Jest to naturalna część wód o złym stanie zachowania, której celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz osiągnięcie dobrego stanu chemicznego. Ciek spod Knoryd pozostaje w kolizji z inwestycją w km 21+374 (S19), w związku z czym zostanie on przebudowany na długości ok. 87 m oraz przeprowadzony pod korpusem drogi za pomocą przepustu. Z kolei wzdłuż odcinka S19 od km 21+847 do km 21+977 przewiduje się odtworzenie parametrów morfologicznych koryta Dopływu ze Skrzypek Małych, przy jednoczesnej zmianie jego przebiegu geometrycznego na odcinku ok. 130 m, co stanowi 1,19% całkowitej długości jednostki JCWP;

- rzeka Leśna i rzeka Leszczka (jednostka JCWP Leśna). Jest to naturalna część wód o złym stanie zachowania, której celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie dobrego stanu chemicznego. W ramach realizacji przedsięwzięcia przewiduje się przebudowę ww. cieków: rzeki Leśna w km 38+052 (S19) na odcinku ok. 48 m i w km 46+346 (S19) na odcinku ok. 257 m oraz rzeki Leszczka w km 42+305 (S19) na odcinku o długości ok. 129 m. Ciągłość koryt ww. cieków zostanie zachowana poprzez ich przeprowadzenie pod korpusem drogi za pomocą obiektów mostowych oraz za pomocą przepustu w górnym odcinku rzeki Leśna. W związku z tym, że zakresem przebudowy objęte są niewielkie odcinki cieku głównego wraz z jego dopływami o łącznej długości ok. 434 m, co stanowi 0,42% całkowitej długości jednostki (ciek główny z dopływami - ok. 102,5 km), nie przewiduje się wystąpienia zagrożenia związanego z nieosiągnięciem celów środowiskowych przewidzianych przez JCWP Leśna;

- rzeka Kamianka i rzeka Mahomet (jednostka JCWP Kamianka z dopływami). Jest to naturalna część wód o złym stanie zachowania, której celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz osiągnięcie dobrego stanu chemicznego. Kolizja inwestycji z rzeką Kamianką następuje na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Bugu oraz na obszarach Natura 2000: PLH140011 Ostoja Nadbużańska i PLB140001 Dolina Dolnego Bugu. Celem środowiskowym wyznaczonym dla ww. obszarów Natura 2000 jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony zależnych od wód. W ramach inwestycji przewidziano przebudowę rzeki Mahomet w km 50+500 (S19), której koryto jest już przekształcone i uregulowane oraz rzeki Kamianki w dwóch miejscach, tj. w km 55+650 oraz w km 65+739 (S19) mającej nieuregulowane koryto. Celem zachowania ciągłości koryt cieków

zostaną one przeprowadzone pod korpusem drogi za pomocą obiektów mostowych. Zakresem przebudowy JCWP Kamianka z dopływami objęte są odcinki cieków głównego o łącznej długości ok. 354 m, co stanowi 1,01% całkowitej długości jednostki JCWP (ok. 35,9 km). Na etapie realizacji inwestycji nastąpi wybudowanie nowych koryt, do których przewiduje się przełożenie cieków i zasypanie starych koryt. W przypadku rzeki Kamianka prace te mogą wiązać się z czasowym zaburzeniem dynamiki wodnej oraz czasową niedrożnością korytarza migracji fauny oraz diaspor roślin, jednakże odtworzenie tożsamyh warunków morfologicznych w nowym korycie cieków będzie sprzyjało odbudowie warunków biocenotycznych. W przypadku rzeki Mahomet oddziaływania polegające na zaburzeniu stosunków wodnych oraz zamuleniu wód będą miały charakter krótkotrwały i ustąpią po zakończeniu fazy budowy;

- rzeka Bug (JCWP Bug od granicy w Niemirowie do Kamianki). Jest to naturalna część wód o złym stanie zachowania, której celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz osiągnięcie dobrego stanu chemicznego. Planowana inwestycja przecina rzekę Bug w km 66+501 (S19) na obszarze Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu, Obszarze Chronionego Krajobrazu Dolina Bugu oraz obszarach Natura 2000: PLH140011 Ostoja Nadbużańska i PLB140001 Dolina Dolnego Bugu. Celem zachowania ciągłości rzeka Bug zostanie przeprowadzona pod korpusem drogi za pomocą projektowanej estakady. Podczas budowy dojdzie do ingerencji w elementy przyrodnicze rzeki poprzez zajęcie i przekształcenie pasa terenu o szerokości ok. 140 m na całej długości obiektu mostowego. W ramach budowy mostu zostaną wykonane podpory w korycie rzeki, co wiąże się z bezpośrednią ingerencją w środowisko wodne. Ponadto technologia budowy mostu na Bugu może wymagać budowy podpór tymczasowych. W związku z tym, że na obecnym etapie nie da się przewidzieć, jaki będzie docelowy rozstaw i ilość podpór tymczasowych, analizy w tym zakresie zostaną uszczegółowione na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko. Realizacja obiektu mostowego przez rzekę Bug wymaga umocnienia brzegów rzeki pod obiektem estakady (na odcinku ok. 40 m).

Przewiduje się, że umocnienie będzie wykonane w postaci ciężkiego narzutu kamiennego. Realizacja umocnienia jest działaniem niezbędnym, zabezpieczającym koryto przed niekontrolowanym zerwaniem brzegów, i jest wymagana ze względów technologicznych oraz bezpieczeństwa prac budowlanych. Umocnienie brzegów z zastosowaniem ścianek szczelnych ograniczy również przedostawanie się piasku, gruntów i ewentualnych zanieczyszczeń do rzeki podczas prowadzonych przy jej brzegu prac z wykorzystaniem sprzętu ciężkiego. Zgodnie z dokumentacją na żadnym etapie budowy nie dojdzie do całkowitego przegrodzenia rzeki. Umożliwiony będzie swobodny przepływ wód oraz związanych z nią organizmów. W osi planowanej inwestycji znajdują się starorzecza reprezentujące siedliska o znaczeniu priorytetowym o kodzie 3150-2. Zbiorowiska te będą zlokalizowane pod projektowaną estakadą, której konstrukcja i rozstaw podpór i ich lokalizacja poza nieckami starorzeczy zapewni zachowanie przedmiotowych siedlisk. Zgodnie z dokumentacją przewiduje się pośrednie oddziaływanie na te siedliska niemające znaczącego wpływu na stan zachowania siedliska. Główne zagrożenie związane ze środowiskiem wód powierzchniowych wystąpi podczas wykonywania fundamentów i konstrukcji nośnej estakady. Wskazane roboty związane będą z okresowym zaburzeniem

stosunków wodnych, a także będą prowadzić do czasowego zamulenia wód powierzchniowych. Przedmiotowe zagrożenie ustąpi po zakończeniu ww. prac i nie będzie powodowało trwałych zmian w bilansie jakościowym wód powierzchniowych. Oddziaływanie podpór w korycie rzeki na elementy biologiczne będzie związane z opuszczeniem przez ryby swojego regularnego miejsca bytowania (także poniżej terenu inwestycji) ze względu na powstające zmętnienie wody w rzece na skutek lokalnego naruszenia osadów dennych czy też stref przybrzeżnych. Jest to oddziaływanie krótkotrwałe (ograniczone do czasu realizacji inwestycji). Po tym czasie możliwe będzie ponowne zasiedlenie zajmowanych wcześniej nisz ekologicznych przez ryby.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz, przebudowa ww. cieków wodnych i rowów melioracyjnych nie zmieni ich kierunku przepływu, a przewidziane rozwiązania mają za zadanie umożliwienie przeprowadzenia wód projektowanymi przepustami lub obiektami mostowymi pod pasem drogowym w celu zachowania ich ciągłości hydromorfologicznej oraz biologicznej. Jak już powyżej wskazano, koryta cieków zostaną przebudowane na niewielkich odcinkach rzek i rowów melioracyjnych. Należy podkreślić, że skala tego oddziaływania zostanie zminimalizowana w związku z wprowadzonym przez organ I instancji obowiązkiem podjęcia działań zapobiegających i ograniczających oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko (m.in. w pkt: I.2.20, 21, 28, 31, 32, 34, 35 zaskarżonej decyzji), a ponadto ww. oddziaływania ustąpią zaraz po zakończeniu prac. Mając na uwadze powyższe, w ocenie GDOŚ na etapie budowy nie dojdzie do spowodowania trwałych zmian w bilansie jakościowym wód powierzchniowych, tym samym realizacja inwestycji nie wpłynie negatywnie na elementy biologiczne, hydromorfologiczne i fizykochemiczne analizowanych JCWP.

Podczas funkcjonowania przedsięwzięcia głównym czynnikiem, który może mieć wpływ na wody powierzchniowe i podziemne, są wody opadowe i roztopowe pochodzące z utwardzonych powierzchni inwestycji. Jak wynika z dokumentacji sprawy, odbiornikiem tych ścieków będą: rzeka Orlanka (JCWP Orlanka od Orlej do ujścia), Ciek Dopływ spod Orzechowicz (Rów R-F1) (JCWP Strabelka); rzeka Biała i rzeka Lubka (Rów R-L) (JCWP Biała); Dopływ ze Skrzypek Małych oraz Ciek spod Knoryd (JCWP Dopływ ze Skrzypek Małych), rzeka Nurzec (JCWP Nurzec od Nurczyka do Siennicy), rzeka Leśna i rzeka Leszczka (JCWP Leśna), rzeka Kamianka i rzeka Mahomet (JCWP Kamianka z dopływami), rzeka Bug (JCWP Bug od granicy w Niemirowie do Kamianki). Wody opadowe i roztopowe ujmowane z korony drogi zostaną przejęte za pomocą rowów drogowych oraz odcinków kanalizacji deszczowej, a przed wprowadzeniem do ww. rzek i cieków zostaną oczyszczone z zawiesiny. Ponadto w celu zabezpieczenia odbiorników wód opadowych i roztopowych przed niekontrolowanym zrzutem tych wód z korony drogi, zostaną także wykonane zbiorniki wód deszczowych, tj. studnie wpadowe z piaskownikiem, studnie wpustowe z osadnikiem oraz osadniki. Z obszaru MOP i OUD wody opadowe i roztopowe będą odprowadzane poprzez zastosowanie systemu szczelnej kanalizacji deszczowej, a przed odprowadzaniem do odbiornika nastąpi ich podczyszczenie poprzez zastosowanie urządzeń podczyszczających w postaci osadników i separatorów substancji ropopochodnych. Należy podkreślić, że organ I instancji w decyzji nałożył szereg warunków w zakresie zabezpieczenia wód powierzchniowych i podziemnych przed wskazanymi powyżej zanieczyszczeniami (m.in. w pkt

I.2.46, 47, 49, 50, 51, 82 zaskarżonej decyzji) celem minimalizacji oddziaływania. Dodatkowo w celu oceny skuteczności powyższych działań minimalizujących organ I instancji zasadnie nałożył obowiązek wykonania analizy porealizacyjnej (pkt VII.2 zaskarżonej decyzji). Należy podkreślić, że zagadnienia dotyczące rozwiązań i działań ograniczających oddziaływanie planowanej inwestycji na stan JCWP i JCWPd oraz wyznaczonych dla nich celów środowiskowych zostaną ponownie przeanalizowane i ocenione na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko (zreformowany pkt VI zaskarżonej decyzji).

Mając na uwadze fakt, że realizacja, jak i eksploatacja przedmiotowego przedsięwzięcia nie jest związana z poborem wód podziemnych oraz stałym obniżeniem zwierciadła wód podziemnych w warstwie wodonośnej, nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania inwestycji na bilans jakościowy oraz ilościowy JCWPd nr 52 oraz JCWPd nr 55 w obrębie, których położona jest inwestycja.

Za bezpodstawny należy uznać zarzut w zakresie braku uwzględnienia aspektu ochrony istniejącego stanu wód dla odcinka trasy przebiegającego przez rzekę Białą. Planowana inwestycja w km 4+822 DK66 przecina rzekę Białą, która wchodzi w skład JCWP Białą (PLRW200017261449). Jak wynika z akt sprawy w tym rejonie nastąpi przebudowa koryta rzeki przy jednoczesnej zmianie jego przebiegu geometrycznego na odcinku o długości ok. 172 m, co stanowi około 0,26 % całkowitej długości JCWP. Ciągłość koryta rzeki zostanie zachowana poprzez jego przeprowadzenie pod korpusem drogi i poprzez poprowadzenie drogi obiektem mostowym. Przewiduje się, że główne zagrożenie dla jakości wód rzeki Białej wiąże się z okresowym zaburzeniem stosunków wodnych oraz czasowym zamuleniem wód cieku, które wystąpią na etapie fazy realizacji podczas przebudowy koryta cieku i budowy obiektu mostowego. Będzie to oddziaływanie chwilowe, o niewielkim zasięgu i ustąpi po zakończeniu prac, z tego też względu należy je uznać za nieznaczająco negatywne dla środowiska wodnego.

Odnosząc się z kolei do pierwszej części zarzutu dotyczącego braku wariantowania obiektu mostowego przez rzekę Białą w miejscu, w którym DK66 ma połączyć się z ul. Kleszczelowską w Bielsku Podlaskim, należy wskazać, że odpowiedź na tę część zarzutu została udzielona przy odpowiedzi na zarzut nr 37.

Ad. 9

W ocenie GDOŚ bezpodstawny jest zarzut dotyczący wystąpienia przekroczenia dopuszczalnych poziomów zawiesin ogólnych oraz węglowodorów ropopochodnych zawartych w wodach opadowych i roztopowych, określonych w § 21 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014, poz. 1800), w związku z przewidywanymi oddziaływaniami analizowanych w raporcie wariantów przedsięwzięcia.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w aktualnym stanie prawnym zastosowanie mają przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu

wód opadowych lub roztopowych do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311). W odpowiedzi na wezwanie organu PGWWP z dnia 2 sierpnia 2019 r., znak: LU.RZŚ.436.46.2019.KS, inwestor uaktualnił informacje w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych z terenu inwestycji przedstawiając załącznik nr 4 do raportu.

Zgodnie z § 17 ww. rozporządzenia wody opadowe lub roztopowe, ujęte w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne pochodzące z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej dróg zaliczanych do kategorii dróg krajowych mogą być wprowadzane do wód lub do urządzeń wodnych, za wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 75a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624, ze zm.), o ile nie zawierają substancji zanieczyszczających w ilościach przekraczających 100 mg/l zawiesiny ogólnej oraz 15 mg/l węglowodorów ropopochodnych. Podkreślenia wymaga fakt, że nie zmieniły się warunki wprowadzania wód opadowych lub roztopowych do wód lub urządzeń wodnych względem rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r., na które powołują się odwołujący. Ww. rozporządzenie definiowało warunki wprowadzania wód opadowych lub roztopowych do wód lub do ziemi, natomiast obowiązujące w sprawie rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. określa warunki wprowadzania wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych. Jak wynika z art. 16 pkt 65 ustawy – Prawo wodne, rowy drogowe nieszczelne oraz nieszczelne zbiorniki wód deszczowych należy zakwalifikować jako urządzenia wodne. Zatem dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń w wodach opadowych lub roztopowych, określone zarówno w starym, jak i nowym rozporządzeniu odnoszą się do warunków odprowadzania wód opadowych lub roztopowych do tych samych odbiorników, jakie stanowią wody, rowy drogowe nieszczelne oraz nieszczelne zbiorniki wód deszczowych.

Przeprowadzone na potrzeby raportu analizy obliczeniowe nie wykazały przekroczenia stężenia wartości dopuszczalnej węglowodorów ropopochodnych. Stwierdzono natomiast, że może dojść do przekroczenia na całej trasie stężenia zawiesin ogólnych, w związku z czym na odcinkach, w których wody opadowe i roztopowe będą ujmowane poprzez systemy kanalizacyjne, zastosowany zostanie system urządzeń podczyszczających wody opadowe i roztopowe w postaci studni wpadowych z piaskownikiem i osadnikiem, co gwarantuje zmniejszenie stężenia zawiesin poniżej wartości dopuszczalnych. Ponadto wody odprowadzone do urządzeń wodnych (rowów i zbiorników infiltracyjnych) poprzez rowy trawiaste i zbiorniki retencyjne dalej będą podlegały procesom podczyszczania w tych urządzeniach. Dodatkowo w celu ochrony odbiorników ostatecznych (wód rzek) przed możliwością wprowadzenia do nich ponadnormatywnych zanieczyszczeń, przewidziano konieczność budowy osadników zawiesin wyposażonych w studnie z zastawką przed wylotem.

Ad. 15 i 35c

Za pozbawione zasadności należy uznać zarzuty dotyczące zmiany poziomu wody w studni na działce nr 432/2 znajdującej się w odległości ok. 300 m od planowanej inwestycji oraz zmiany stosunków wodnych i zalania działek położonych w obrębie dzielnicy Studziwody. Jak wynika z analiz przeprowadzonych na potrzeby raportu, przedmiotowe przedsięwzięcie nie będzie wiązało się z prowadzeniem długookresowych odwodnień, skutkujących wytworzeniem się leja depresji ani

z poborem wód podziemnych lub powierzchniowych. Na etapie budowy miejscowo będą prowadzone odwodnienia wykopów, w szczególności w związku z koniecznością posadowienia drogowych obiektów inżynierskich. W celu ograniczenia zaburzeń związanych z zakłóceniami stosunków wód gruntowych oraz zjawiska odwodnienia terenu do obszaru leżącego w granicach inwestycji, wykopy te będą prowadzone przy zastosowaniu ścianek szczelnych oraz drenaży liniowych (m.in. str. 295 raportu II), co ograniczy gwałtowność procesu odwodnienia, a jego zasięg będzie dotyczył miejsca realizacji poszczególnych elementów przedsięwzięcia. Podnoszona przez odwołujących kwestia zalania działek i związany z tym brak dojazdu, przy jednoczesnym zablokowaniu drogi ewakuacji w przypadku ekstremalnego napływu wód na te nieruchomości, jest także pozbawiona racji. Należy wskazać, że „ekstremalny napływ wód” stanowi, jak sami odwołujący wskazują, sytuację losową, nie wynikającą z typowego funkcjonowania przedsięwzięcia. Jak już powyżej wskazano, raport analizuje oddziaływanie inwestycji na środowisko gruntowo-wodne, zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji inwestycji, co zostało przedstawione w rozdziale 5.1 raportu. Na etapie realizacji na odcinkach, gdzie będą prowadzone odwodnienia z wykopów, zastosowane zostaną ścianki szczelne oraz drenaże liniowe, w celu wyeliminowania oddziaływania związanego ze zmianą stosunków wodnych. Z kolei na etapie eksploatacji został zaprojektowany system odwodnienia drogi ekspresowej S19 i obwodnicy Bielska Podlaskiego w ciągu drogi krajowej nr 66. Zauważenia jednak wymaga, że dokonywanie oceny, co do prawidłowości rozwiązań funkcjonalnych drogi, czyli w tym przypadku zapewnienia dojazdu do nieruchomości w sytuacji ekstremalnego napływu wód, wykracza poza zakres postępowania związanego z wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Jak wskazano powyżej, organ I instancji przeprowadził postępowanie w sprawie oddziaływania planowanej inwestycji na stosunki wodne, w zakresie w jakim określone zostały na tym etapie realizacji przedsięwzięcia rozwiązania techniczne projektowanej drogi, w szczególności sposoby jej odwodnienia. Szczegółowa ocena w tym zakresie musi zostać jednak przeprowadzona na dalszym etapie realizacji inwestycji, kiedy znane będą szczegółowe rozwiązania odwodnienia drogi S19 i DK66.

Ad. 10 i 38

Nie sposób zgodzić się z zarzutem, że w raporcie nie przedstawiono kompleksowej informacji o zastosowanej metodologii wnioskowania w zakresie oceny istotności oddziaływań na zdrowie ludzi, krajobraz oraz na środowisko glebowe i gruntowo-wodne oraz że nie podano wyczerpujących informacji o zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych. Informacje w zakresie wpływu przedsięwzięcia na zdrowie ludzi zostały przedstawione w szczególności w rozdziałach: 5.4 (Oddziaływanie na powietrze), 5.5 (Wpływ na warunki akustyczne), 5.10 (Wpływ inwestycji na zdrowie ludzi), 5.16 (Oddziaływanie na dobra materialne), 6.3 (Powietrze atmosferyczne), 6.4 (Warunki akustyczne), 8.1.1 (Oddziaływanie na ludzi). Informacje w zakresie wpływu przedsięwzięcia na krajobraz zostały przedstawione w szczególności w rozdziale: 5.8 (Oddziaływanie na walory krajobrazowe i rekreacyjne), 6.6 (Walory krajobrazowe i rekreacyjne), 8.2.3 (Krajobraz). Informacje w zakresie wpływu przedsięwzięcia na środowisko glebowe i gruntowo-wodne oraz dotyczące zagospodarowania wód opadowych i roztopowych zostały

przedstawione w szczególności w rozdziałach: 2.2.3 (Emisja ścieków i wód opadowych lub roztopowych), 2.2.5 (Zimowe utrzymanie dróg), 5.1 (Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne), 5.2 (Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby), 6.1 (Wody powierzchniowe i podziemne), 6.2 (Gleba i powierzchnia ziemi), 8.1.3 (Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne), 8.2.1 (Powierzchnia ziemi). Powyższe dane i analizy zostały również przedstawione na załącznikach graficznych i mapowych dołączonych do raportu.

Należy wskazać, że po przeprowadzeniu weryfikacji przedłożonej dokumentacji, organ I instancji uznał, iż wymaga ona uzupełnienia i wyjaśnienia zawartych w niej informacji. Podobne stanowiska zajęły organy opiniujące w przedmiotowej sprawie, tj. RDOŚ w Warszawie, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku (PWIS w Białymstoku) oraz organ PGWWP.

Jak wynika z akt sprawy, RDOŚ w Białymstoku, po uzupełnieniu przez wnioskodawcę raportu, uzyskał pozytywne stanowiska ww. organów opiniujących i uzgadniających w przedmiotowej sprawie: pismo RDOŚ w Warszawie, znak: II.420.14.2019.PKR.3, opinia PWIS z dnia 8 sierpnia 2019 r., nr 127/NZ/2019, znak: NZ.9027.23.2019 i pismo z dnia 3 września 2019 r., znak: NZ.9027.23.2019, oraz postanowienie organu PGWWP z dnia 30 września 2019 r., znak: LU.RZŚ.436.46.2019.KS. Każdy z ww. organów w swoim stanowisku określił warunki środowiskowe, pod jakimi należy realizować planowane przedsięwzięcie, które to znalazły swoje odzwierciedlenie w określonych w decyzji RDOŚ w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2020 r. uwarunkowaniach środowiskowych.

W opinii GDOŚ raport w tym zakresie jest kompletny i zawiera wszystkie niezbędne elementy do oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. GDOŚ nie jest w stanie precyzyjnie odnieść się do powyższych zarzutów, bowiem skarżący nie wskazali, z jakich względów przedstawione w raporcie analizy są w ich opinii nierzetelne, jakie elementy i jakie okoliczności faktyczne dotyczące ww. oddziaływań zostały w ich opinii pominięte oraz jakie znaczenie miałyby to dla oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko. Ponadto skarżący swojego zarzutu nie poparli jakimikolwiek ekspertyzami z badań w tym zakresie, ani żadnymi innymi dowodami potwierdzającymi swoje stanowisko. Wskazać w tym miejscu należy na treść wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 marca 2014 r., sygn. akt: II OSK 2564/12: *Zastrzeżenia wobec przedłożonego raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, aby nie były uznane za gołostowne powinny zostać poparte na przykład ekspertyzą, która w sposób udokumentowany wskazuje na wady raportu. Raportowi o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko przysługuje szczególna wartość dowodowa, która wynika z kompleksowego charakteru analizy planowanego do realizacji przedsięwzięcia. Podważenie jego ustaleń mogłoby nastąpić jedynie, co do zasady, poprzez przedstawienie równie kompletnej analizy uwarunkowań przyrodniczych (tzw. kontrraportu), sporządzonej przez specjalistów dysponujących równie fachową wiedzą jak autorzy raportu, której wnioski pozostawałyby w rażącej sprzeczności do tych zawartych w raporcie przedłożonym przez inwestora.*

Ad. 11, 12, 13 14

W ocenie GDOŚ zarzuty dotyczące braku przedstawienia w raporcie sposobu prowadzenia prac na placu budowy, szczegółowej lokalizacji baz materiałowych oraz przewidywanej ilości ścieków socjalno-bytowych wytwarzanych na etapie budowy w kontekście zabezpieczenia

środowiska gruntowo-wodnego są bezpodstawne. Podnoszone przez odwołujących kwestie zostały szeroko przedstawione w rozdziale 6.1 i 6.2 raportu z uwzględnieniem przewidzianych działań minimalizujących oddziaływania na etapie budowy oraz na etapie eksploatacji. Na stronach 297-307, w tabelach 137, 138 i 139 została wskazana lokalizacja urządzeń podczyszczających dla każdego z wariantów. W punkcie I.2 decyzji z dnia 29 stycznia 2019 r. organ I instancji określił warunki korzystania ze środowiska w odniesieniu do zabezpieczenia środowiska gruntowo-wodnego w fazie realizacji i eksploatacji, a w punkcie I.2.28 szczegółowo określił odcinki S19 oraz DK66, na których wykluczył możliwość lokalizacji zaplecza budowy. Natomiast przewidywane ilości ścieków socjalno-bytowych wytwarzanych na etapie budowy zostały opisane w pkt 2.2.3 raportu, a w punktach I.2.5 i I.2.11 decyzji zostały określone warunki w tym zakresie.

Podobnie za bezzasadny należy uznać zarzut dotyczący braku uwzględnienia w raporcie rzetelnej analizy i oceny wzajemnych powiązań poszczególnych elementów środowiska oraz oddziaływań pośrednich i wtórnych, wynikających z tych powiązań na środowisko gruntowo-wodne oraz braku analizy dotyczącej możliwość kumulowania się oddziaływań w wyniku współfunkcjonowania kilku przedsięwzięć jednocześnie. Jak już wskazano w odpowiedzi na zarzut nr 5, informacje w zakresie wpływu przedsięwzięcia na wody powierzchniowe i podziemne znajdują się w szczególności w rozdziałach 5.1, 6.1, 7.3, 8.1.3 raportu oraz na załącznikach graficznych i mapowych. Analiza oddziaływań skumulowanych została opisana w rozdziale 5.12, a wzajemne oddziaływanie pomiędzy elementami środowiska zostało opisane w rozdziale 8.5 raportu. GDOŚ nie jest w stanie precyzyjnie odnieść się do powyższego zarzutu, bowiem skarżący nie wskazali, z jakich względów przedstawione w raporcie analizy w ich opinii są nierzetelne, jakie elementy i jakie okoliczności faktyczne dotyczące warunków hydrogeologicznych i hydrologicznych zostały w ich opinii pominięte ani jakie znaczenie miałyby to dla oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko, jak i dla treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ad. 17

W ocenie GDOŚ w przedmiotowej sprawie nie było podstaw do przeprowadzenia przez organ I instancji rozprawy administracyjnej z udziałem autora raportu w celu przedłożenia przez inwestora analizy trzech równorzędnych wariantów, z których jeden byłby wariantem proponowanym przez odwołujących. Taka konieczność także nie zachodzi na etapie prowadzonego przez GDOŚ postępowania odwoławczego. Zgodnie bowiem z art. 89 § 1 Kpa organ administracji publicznej przeprowadzi, z urzędu lub na wniosek strony, w toku postępowania rozprawę, w każdym przypadku gdy zapewni to przyspieszenie lub uproszczenie postępowania lub gdy wymaga tego przepis prawa. Natomiast ocena, czy przeprowadzenie rozprawy przyczyni się do przyspieszenia lub uproszczenia postępowania, należy do prowadzącego je organu.

Jak już wskazano w odpowiedzi na zarzut nr 37, raport załączony do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowi dokument sporządzony przez specjalistów dysponujących fachową wiedzą w dziedzinach w nim analizowanych. Z kolei organ właściwy do wydania decyzji jest organem dedykowanym do oceny i weryfikacji przedstawionych w raporcie analiz oraz zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie. Należy podkreślić, że RDOŚ w Białymstoku wzywał wielokrotnie inwestora do uzupełniania dokumentacji oraz do przedłożenia

dodatkowych wyjaśnień, w tym do przedłożenia odrębnej analizy wielokryterialnej dla realizacji obwodnicy Bielska Podlaskiego w ciągu drogi krajowej nr 66 i dla drogi ekspresowej S19 na odcinku Ploski – Chlebczyn, co zostało przedstawione przez inwestora w pkt 13 Aneksu nr II do raportu. Tak więc przeprowadzenie rozprawy administracyjnej nie wpłynęłoby zatem na wcześniejsze zakończenie postępowania, ze względu na konieczność uzupełniania dokumentacji. Ponadto RDOŚ w Białymstoku dysponując uzupełnionym raportem w zakresie przez niego wymaganym do zajęcia stanowiska w formie pozytywnej decyzji, nie miał także podstaw do przeprowadzenia na podstawie art. 89 § 1 Kpa rozprawy administracyjnej w celu przyspieszenia lub uproszczenia postępowania.

Jak już także wyjaśniono w odpowiedzi na zarzut nr 37, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest związany wnioskiem inwestora i jeżeli nie zachodzi okoliczność wymieniona w art. 81 ust. 1 ustawy ooś wydaje decyzję zgodnie z wariantem wskazanym przez niego do realizacji, po zbadaniu, czy warianty wskazane w załączonym do wniosku o wydanie decyzji raporcie spełniają wymogi określone w art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś.

GDOŚ, po zapoznaniu się i dokonaniu szczegółowej analizy całego materiału dowodowego, nie znalazł podstaw do podważenia wiarygodności przedstawionych w raporcie oraz jego uzupełnieniach analiz, w szczególności w zakresie przedstawionych wariantów przedsięwzięcia. Organ I instancji prawidłowo zapewnił udział społeczeństwa w przedmiotowym postępowaniu, a także informował strony postępowania o poszczególnych jego etapach, a przed wydaniem skarżonej decyzji poinformował strony o zebraniu całego materiału dowodowego, o możliwości zapoznania się z nim i wniesienia uwag oraz wniosków. Do wniesionych przez społeczeństwo i strony postępowania uwag i wniosków RDOŚ w Białymstoku szczegółowo odniósł się na stronach 69-83 zaskarżonej decyzji. W ocenie GDOŚ zebrany materiał dowodowy był wystarczający dla rozpatrzenia sprawy, tj. ustalenia uwarunkowań środowiskowych, zatem rozstrzygnięcie w kwestiach środowiskowych nie wymagało dodatkowego przesłuchiwania świadków lub powoływania biegłych, zaś rozprawa administracyjna nie była konieczna.

Odpowiedź na pierwszą część zarzutu dotyczącą wydania decyzji z uwzględnieniem wariantu obwodnicy DK66 została przedstawiona w odpowiedzi na zarzut nr 37.

Ad 18, 19, 35d i 35e

Strony wskazują, iż zaproponowane w raporcie trzy warianty przebiegu obwodnicy Bielska Podlaskiego w ciągu drogi krajowej nr 66 mają charakter pozornego wariantowania, tym samym nie spełniają wymogu określonego w art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś. Jednocześnie skarżący wnoszą o wydanie decyzji dla planowanego przedsięwzięcia z uwzględnieniem zaproponowanego przez nich wariantu przedstawionego w zał. 2 do odwołania.

Jak już wskazano powyżej, organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach działa w granicach wniosku inwestora. W praktyce oznacza to, że określa on warunki realizacji przedsięwzięcia w wariantie wnioskowanym przez inwestora lub, jeśli zachodzą ku temu przesłanki, odmawia określenia tych warunków. Ponadto w postępowaniu o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ bada, czy warianty wskazane w załączonym do wniosku o wydanie decyzji raporcie spełniają wymogi określone w art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś.

W przedmiotowej sprawie RDOŚ w Białymstoku określił środowiskowe uwarunkowania dla wariantu III polegającego na budowie drogi ekspresowej S19 na odcinku Ploski – Chlebczyn i odcinka drogi krajowej nr 66 stanowiącego obwodnicę Bielska Podlaskiego, wskazanego przez wnioskodawcę, po wykluczeniu, w toku oceny oddziaływania na środowisko, okoliczności uniemożliwiających wydanie decyzji dla tego wariantu. W tym miejscu należy podkreślić, że przedstawione w raporcie warianty DK66, stanowiącej obwodnicę Bielska Podlaskiego, są bezpośrednio powiązane z wariantami drogi ekspresowej S19 na odcinku Ploski-Chlebczyn, poprzez węzeł Bielsk Podlaski Zachód, tym samym wybór wariantu docelowego drogi ekspresowej determinuje wybór wariantu obwodnicy Bielska Podlaskiego.

Jeśli zaś chodzi o poprawność raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w kontekście analizy wariantowej, to należy uznać, iż jest on prawidłowy. Raport zawiera elementy wyszczególnione w art. 66 ust. 1 pkt. 5-7 ustawy o oś, a opisane w jego treści trzy warianty są możliwe do rzeczywistej realizacji. W rozdziale 3 oraz 4 raportu znajduje się opis analizowanych wariantów – wariantu I, II oraz III wraz z przebiegiem drogi krajowej nr 66 stanowiącego obwodnicę Bielska Podlaskiego, w tym opis wariantów lokalizacyjnych, a w przypadku przejścia drogi ekspresowej przez rzekę Bug – technologicznych. W rozdziale 5 raportu przedstawiono natomiast przewidywane oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów, z uwzględnieniem m.in. oddziaływania na: wody powierzchniowe i podziemne, glebę, ludzi, powietrze atmosferyczne, oddziaływania w zakresie hałasu i wibracji, powstawanie odpadów, zabytki, dobra materialne, walory krajobrazowe, florę i faunę, siedliska przyrodnicze i rośliny chronione, ichtiofaunę, herpetofaunę, ptaki, ssaki, formy ochrony przyrody, oddziaływanie skumulowane oraz porównanie oddziaływań analizowanych wariantów. W rozdziale 6 raportu przedstawiono działania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko stwierdzonych w rozdziale 5. W rozdziale 7 raportu przedstawiono porównawczą analizę wielokryterialną ww. wariantów, gdzie wyjaśniono też metodykę analizy wielokryterialnej wariantów oraz to, w jaki sposób przyjęto wagi poszczególnych kryteriów. Z kolei uzasadnienie wyboru proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko, przedstawione zostało w rozdziale 8 raportu, w którym uwzględniono elementy takie jak: oddziaływanie na ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze, powierzchnię ziemi, klimat i krajobraz, dobra materialne, zabytki i krajobraz kulturowy oraz wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami.

Wielokryterialna analiza porównawcza poszczególnych wariantów została przedstawiona w rozdziale 7 raportu, gdzie w sposób szczegółowy wyjaśniono również jej metodykę oraz sposoby ustalenia przyjętych kryteriów i podkryteriów. Każdy z wariantów został oceniony na takim samym stopniu szczegółowości przy zastosowaniu kryterium społecznego i środowiskowego. Kryterium społeczne analizuje zespół wskaźników opisujących oddziaływanie, którego skutki mają charakter pośredni lub bezpośredni w odniesieniu do warunków życia ludzi, w tym ponadnormatywny poziom oddziaływania akustycznego, zajętość terenu, ilość budynków mieszkalnych przeznaczonych do wyburzenia. Natomiast kryterium środowiskowe analizuje wybrane elementy

środowiska, w tym środowiska przyrodniczego i gruntowo-wodnego. W oparciu o przeprowadzoną analizę wielokryterialną, uwzględniającą aspekty środowiskowe oraz społeczne, wnioskodawca jako wariant proponowany (preferowany, rekomendowany do realizacji) wskazał wariant III.

Z analizy porównawczej obejmującej powyższe kryteria wynika, że w sumarycznym ujęciu za wariant najkorzystniejszy należy uznać wariant III, który w analizie otrzymał najmniejszą liczbę punktów, co oznacza, że jest on wariantem najmniej ingerującym w środowisko i najmniej negatywnym pod względem społecznym. Wariant ten charakteryzuje się najmniejszą sumaryczną liczbą generowanych konfliktów środowiskowych oraz społecznych. O wyborze wariantu III zadecydowała najmniejsza ilość koniecznych do zastosowania ekranów akustycznych, która jest dwukrotnie mniejsza w odniesieniu do wariantu I, a prawie 3-krotnie mniejsza w odniesieniu do wariantu II, oraz najmniejsze negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000, ponieważ realizacja inwestycji w wariantcie preferowanym do realizacji ograniczy powierzchnię zajętych siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 – o ok. 2 ha mniej od wariantu II oraz o ok. 10,6 ha mniej od wariantu I.

Ponadto w toku postępowania RDOŚ w Białymstoku pismem z dnia 13 maja 2019 r., znak: WOOS.420.1.2019.PL, wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia raportu m.in. w zakresie przedstawienia odrębnej analizy wielokryterialnej dla drogi DK66, stanowiącej obwodnicę Bielska Podlaskiego. W analizie zastosowano tą samą metodykę oceny, którą przedstawiono w rozdziale 7 raportu. Z przeprowadzonej analizy wielokryterialnej wynika, że najkorzystniejszym wariantem DK66 wskazanym do realizacji jest wariant III, a przemawiają za tym wyborem przede wszystkim kryteria społeczne, w których skład wchodzi wskaźniki dotyczące oddziaływania inwestycji na ludzi oraz dobra kultury. Pod względem kryteriów środowiskowych, obejmujących wskaźniki związane z oddziaływaniem na faunę i florę oraz środowisko gruntowo-wodne, najlepiej wypadł wariant II, który jest nieznacznie korzystniejszy od wariantu III – tylko o 0,014 pkt. Najłabszą ocenę uzyskał wariant I, biorąc pod uwagę zarówno kryteria środowiskowe, jak i społeczne. Należy jednak podkreślić, że wybór wariantu drogi ekspresowej S19 determinuje wybór przebiegu obwodnicy Bielska Podlaskiego w ciągu DK66. Przedstawione w aktach sprawy warianty DK66 łączą się bezpośrednio z węzłem Bielsk Podlaski Zachód na przebiegu S19, który jest różny dla przedstawionych wariantów drogi ekspresowej, tym samym brak jest możliwości rozdzielenia tych dwóch zamierzeń projektowych.

Biorąc powyższe pod uwagę, zarzuty dotyczące nieprawidłowego przeprowadzenia analizy wielokryterialnej wariantów oraz pozorności wariantowania nie zasługują na uwzględnienie.

GDOŚ nie jest w stanie precyzyjnie odnieść się do zarzutu wymienionego w pkt 19 uzasadnienia niniejszej decyzji, jakoby ocena oddziaływania planowanej inwestycji została przeprowadzona na podstawie raportu, który nie spełnia wymogów określonych w art. 66 ust. 1 ustawy ooś i narusza art. 7, art. 77 § 1 i art. 80 Kpa. Odwołujący nie wskazali bowiem, jakie elementy i okoliczności faktyczne nie zostały uwzględnione w tym dokumencie, jak również nie wskazali, jakie znaczenie miałyby to dla oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko. W ocenie GDOŚ raport wymienia wszystkie elementy wymagane art. 66 ust. 1 ustawy ooś, przedstawia i analizuje oddziaływanie planowanej inwestycji na środowisko, w tym na

środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi, przedstawia potencjalne zagrożenia środowiskowe związane z realizacją planowanej inwestycji oraz proponuje adekwatne do oddziaływań działania minimalizujące i kompensacyjne. Tym samym uwagi dotyczące naruszenia art. 7, art. 77 oraz art. 80 Kpa dotyczące wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy i zebrania materiału dowodowego w tym zakresie nie znajdują potwierdzenia w przedmiotowej sprawie.

Odnosząc się z kolei do zarzutu pominięcia w analizie wielokryterialnej zgodności planowanej inwestycji z MPZP należy wskazać, że odpowiedź w tym zakresie została udzielona w odpowiedzi na zarzuty numer 3, 5, 6, 7 oraz 36.

Ad. 30 i 32

Za pozbawione zasadności należy uznać zarzuty dotyczące braku uwzględnienia uwag i wniosków wnoszonych przez skarżących podczas spotkań konsultacyjnych przeprowadzonych przez inwestora. Postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy ooś, wszczyną się na wniosek inwestora, a zgodnie z art. 79 ust. 1 ww. ustawy organ właściwy do jej wydania zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, w ramach którego przeprowadza ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Jak wynika z akt sprawy wnioski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach został złożony do RDOŚ w Białymstoku w dniu 4 stycznia 2019 r., a o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia RDOŚ w Białymstoku poinformował społeczeństwo obwieszczeniem z dnia 8 stycznia 2019 r., znak: WOOŚ.420.1.2019.PL. Spotkanie informacyjne, na które wskazują odwołujący odbyło się w dniu 27 marca 2018 r., czyli przed złożeniem ww. wniosku do organu I instancji oraz przed wszczęciem postępowania w przedmiotowej sprawie. Należy wyjaśnić, że spotkania informacyjne podejmowane przez inwestora przed złożeniem przez niego wniosku o wydanie decyzji nie stanowią udziału społeczeństwa, przeprowadzanego podczas postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Tym samym RDOŚ w Białymstoku nie miał podstaw prawnych do uwzględnienia uwag i wniosków skarżących w przedmiotowym postępowaniu, kierowanych do inwestora przed wszczęciem postępowania w przedmiotowej sprawie.

Podniesiony zarzut dotyczący przerwanych w dniu 25 października 2019 r. konsultacji prowadzonych w siedzibie inwestora *pod pozorem sztucznie wywołanego alarmu przeciwpożarowego*, a pomimo tego uznanych przez organ I instancji za odbyte, GDOŚ uznaje za bezpodstawny. Jak już powyżej wyjaśniono, spotkania informacyjne prowadzone przez wnioskodawcę nie stanowią udziału społeczeństwa w rozumieniu ustawy ooś, co więcej RDOŚ w Białymstoku nie ma jakiegokolwiek wpływu na ich przebieg.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego nierozpatrzenia przez organ I instancji zażalenia [REDAKTOWANE] z dnia 3 stycznia 2020 r., wskazać należy, że pismo powyższe nie mogło stanowić zażalenia, bowiem przepisy Kpa nie przewidują instytucji „zażalenia na nieprzeprowadzenie konsultacji”. Stwierdzić natomiast należy, że na stronach 69–83 kwestionowanej decyzji RDOŚ w Białymstoku odniósł się do uwag i wniosków stron oraz społeczeństwa, które wpłynęły w trakcie

prowadzonego przez ten organ postępowania, w tym do wniosków i uwag wniesionych przez [REDAKTOWANE]. Należy podkreślić jednocześnie, że w trakcie prowadzonego przez RDOŚ w Białymstoku postępowania uwagi i wnioski, które wpływały od stron, były ze sobą tożsame i w głównej mierze odnosiły się do odstąpienia od realizacji planowanej obwodnicy Bielska Podlaskiego w ciągu drogi krajowej nr 66 oraz do uwzględnienia w analizie wariantowej przebiegu obwodnicy w wariantcie wskazanym przez społeczęństwo.

Ad. 31

Odnosząc się do informacji przedstawionych na spotkaniu konsultacyjnym w dniu 27 marca 2018 r. dotyczących propozycji wykupu i wyceny działek przeznaczonych pod realizację inwestycji, podkreślenia wymaga okoliczność, że decyzja RDOŚ w Białymstoku nie narusza prawa własności do nieruchomości gruntowych, bowiem nie daje inwestorowi żadnych praw do terenu będącego miejscem realizacji inwestycji. Na potrzeby uzyskania tej decyzji wnioskodawca nie musi legitymować się tytułem prawnym do nieruchomości, na których planowana jest realizacja przedsięwzięcia, a zatem roszczenia prawne nie mogą być skutecznie podnoszone w toku postępowania poprzedzającego jej wydanie. Potwierdza to Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie, który w wyroku z dnia 19 marca 2008 r., sygn. akt: II SA/Kr 1208/07, wskazał, że: *decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nie rodzi praw do terenu oraz nie narusza prawa własności i uprawnień osób trzecich.*

Przedmiotowa inwestycja będzie realizowana w oparciu o decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, o której mowa w ustawie z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1363, ze zm.). Kwestie dotyczące naruszenia interesów właścicieli nieruchomości, które są przeznaczone pod realizację inwestycji drogowej (w tym dotyczące wywłaszczeń i odszkodowań), są regulowane przez przepisy powyższej ustawy, tym samym wykraczają poza przedmiot postępowania w sprawie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia.

Ad. 33 i 35f

Zarzut skarżących dotyczący wprowadzenia w błąd mieszkańców wsi Piliki na spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się w dniu 27 marca 2018 r. w siedzibie inwestora, jest poza zakresem postępowania w przedmiotowej sprawie, co zostało już wyjaśnione w odpowiedzi na zarzut nr 30.

Z kolei podnosząc zarzut naruszenia przez organ I instancji art. 75 oraz art. 79 Kpa, skarżący nie wskazali na czym konkretnie to naruszenie ma polegać, jakiemu dowodowi organ I instancji odmówił przyznania racji oraz w przeprowadzeniu jakiego dowodu strony nie miały zapewnionego osobistego udziału. Należy wyjaśnić, że art. 75 Kpa reguluje kwestię dowodów w postępowaniu administracyjnym i nakłada na organ administracji publicznej obowiązek dopuszczenia jako dowodu wszystkiego, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a jednocześnie nie jest sprzeczne z prawem, w szczególności mogą nimi być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Natomiast art. 79 Kpa reguluje udział strony w postępowaniu dowodowym, który polega na zapewnieniu osobistego jej udziału w przeprowadzeniu dowodów. Niemniej jednak GDOŚ rozpatrując przedmiotową sprawę, nie znalazł w tym zakresie uchybienia organu I instancji. Jak wynika z akt przedmiotowej sprawy,

RDOŚ w Białymstoku zebrał i rozpatrzył cały materiał dowodowy, a swoje stanowisko wyraził w uzasadnieniu decyzji. Na stronach 69–83 zaskarżonej decyzji organ I instancji szczegółowo odniósł się do uwag i wniosków wniesionych zarówno przez strony, jak i społeczeństwo, wskazał, które uwagi i wnioski uwzględnił, a którym kwestiom odmówił słuszności. To, że organ I instancji nie przychylił się do niektórych złożonych wniosków lub przedstawił stanowisko przeciwne do wnioskujących nie oznacza, że zostały naruszone zasady i reguły postępowania wynikające z ww. przepisów, bowiem rozważenie uwag i wniosków społeczeństwa oraz stron nie musi zawsze prowadzić do ich uwzględnienia (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 31 stycznia 2012 r., sygn. akt. II SA/Op 435/11).

Ad. 2 i 37

Należy podkreślić, że kwestia braku rzetelnej konsultacji ze społeczeństwem, poprzez brak uwzględnienia przez inwestora we wniosku o wydanie kwestionowanej decyzji ogólnie dostępnych map i opracowań geologicznych oraz propozycji odmiennego przebiegu DK66 w obrębie Bielska Podlaskiego, co było przedmiotem spotkania informacyjnego zorganizowanego przez GDDKiA w dniu 27 marca 2018 r., znajduje się poza zakresem postępowania w przedmiotowej sprawie, co zostało już wyjaśnione w odpowiedzi na zarzut 30.

Odnosząc się natomiast do zarzutu dotyczącego nie uwzględnienia w prowadzonym przez organ I instancji postępowaniu wskazanego przez skarżących nowego przebiegu DK66, należy wskazać, że w postępowaniu administracyjnym, zgodnie z zasadą legalizmu, organ działa w granicach wniosku inwestora i nie jest uprawniony do jego modyfikacji. *Organ administracji publicznej związany jest treścią tego żądania, co oznacza, że sam nie może modyfikować wniosku strony w żadnym zakresie* (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r., sygn. akt: II OSK 1981/13). Wynika z tego, że organ jest związany żądaniem inwestora zarówno co do rodzaju, charakterystyki oraz lokalizacji planowanej inwestycji opisanej w raporcie i nie może samodzielnie modyfikować żądania w tym zakresie. Z kolei szczegółowe parametry planowanego przedsięwzięcia są przedstawiane w specjalistycznym dokumencie dołączonym do ww. wniosku, jakim jest raport, i są one także wiążące dla organu. Rolą organu wydającego decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest ocena zasadności realizacji danej inwestycji – okoliczność ta nie przesądza o dopuszczalności wydania decyzji, ale ocena, czy przedsięwzięcie, o parametrach wskazanych we wniosku, będzie mogło znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko oraz czy niezbędne jest podjęcie działań to oddziaływanie minimalizujących. Oznacza to, iż w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ określa warunki realizacji przedsięwzięcia w wariantcie wnioskowanym przez inwestora lub, jeśli zachodzą ku temu przesłanki, odmawia określenia tych warunków. Jeśli więc w odniesieniu do wariantu proponowanego przez inwestora nie zachodzą okoliczności wykluczające możliwość wydania pozytywnej decyzji, określone w art. 80 ust. 2 i art. 81 ustawy o oś, wówczas organ jest zobowiązany do określenia środowiskowych warunków realizacji przedsięwzięcia w wariantcie wskazanym we wniosku. Taka sytuacja ma miejsce w ocenianym postępowaniu, w którym RDOŚ w Białymstoku określił środowiskowe uwarunkowania realizacji planowanego przedsięwzięcia w przebiegu preferowanym przez wnioskodawcę, po wykluczeniu, w toku oceny oddziaływania na środowisko,

okoliczności uniemożliwiających wydanie decyzji dla wariantu wskazanego przez inwestora. Podkreślić należy, że zgodnie z art. 84 ust. 1a w związku z art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b i c ustawy ooś, RDOŚ w Białymstoku określił warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji inwestycji oraz wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 ww. ustawy.

Mając z kolei na uwadze konsultacje społeczne prowadzone przez RDOŚ w Białymstoku w trakcie postępowania zakończonego decyzją z dnia 29 stycznia 2020 r. oraz udział stron w postępowaniu, GDOŚ nie znajduje w tym zakresie uchybień. Podkreślenia wymaga fakt, że elementy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymienia art. 82 ust. 1 ustawy ooś. Z kolei, zgodnie z art. 85 ust. 1 ww. ustawy, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wymaga uzasadnienia, przy czym uzasadnienie to, niezależnie od wymagań wynikających z treści art. 107 § 3 Kpa, powinno zawierać dodatkowe elementy, wskazane w treści art. 85 ust. 2 ustawy ooś, w tym zgodnie z art. 85 ust. 2 pkt 1a tej ustawy – informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę, i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. Jak wynika z akt sprawy, wnioski i uwagi zgłoszone w trakcie przeprowadzonego udziału społeczeństwa zostały przez organ I instancji rozpatrzone, co znalazło swoje odzwierciedlenie w uzasadnieniu decyzji RDOŚ w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2020 r. na stronach 69-83, gdzie ww. organ wyjaśnił, czy i w jakim zakresie zostały one uwzględnione. Wobec powyższego, fakt przeprowadzenia w sposób prawidłowy udziału społeczeństwa w ramach toczącego się postępowania zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jak również odniesienie się do złożonych uwag i wniosków w treści kwestionowanego rozstrzygnięcia, czyni bezzasadnym zarzut naruszenia art. 82 w zw. z art. 1 ust. 2 ustawy ooś.

Ad. 1, 4, 16, 35a i 35b

Odnosząc się do zarzutów dotyczących wzrostu poziomu hałasu w rejonie planowanej inwestycji należy wyjaśnić, że w raporcie o oddziaływaniu na środowisko zostało przeanalizowane oddziaływanie na zabudowę podlegającą ochronie akustycznej znajdującą się na trasie lub w granicach oddziaływania inwestycji. Analiza oddziaływania akustycznego planowanej inwestycji została przeprowadzona w odniesieniu do dopuszczalnych poziomów hałasu, określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 poz. 112, ze zm.). Poziomy te obowiązują na terenach chronionych przed hałasem, wyszczególnionych w ww. rozporządzeniu oraz w art. 113 ustawy – Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2020 poz. 1219, ze zm.). Dopuszczalne poziomy hałasu przyjęte w analizie akustycznej wykonanej w ramach niniejszego opracowania przytoczono w podrozdziale 2.2.2.1 oraz w tabeli 34 (str. 93, raport I). Dla analizowanych terenów dopuszczalnym poziomem dla pory dnia jest 65 dB oraz 61 dB, natomiast dopuszczalnym poziomem dla pory nocy jest 56 dB. Lokalizacja terenów chronionych została przedstawiona na załączniku graficznym nr 3 do raportu. Tym samym za bezpodstawny należy uznać zarzut jakoby analiza oddziaływania akustycznego została przeprowadzona na podstawie zaniżonego prognozowanego poziomu hałasu, tj. do 40 dB.

Na etapie budowy hałas będzie pochodził głównie od maszyn budowlanych. Będą to oddziaływania lokalne, krótkotrwałe ograniczane do czasu trwania prac budowlanych. W warunkach określonych w punktach I.1.6 oraz I.1.7 zaskarżonej decyzji nałożono na inwestora obowiązek lokalizacji zaplecza technicznego i socjalnego budowy na terenach oddalonych od zabudowy mieszkalnej oraz prowadzenia prac budowlanych oraz transportu materiałów budowlanych w sąsiedztwie terenów objętych ochroną przed hałasem wyłącznie w porze dziennej (godz. 6:00-22:00), za wyjątkiem prac, których przerwanie nie jest możliwe ze względów technologicznych.

Analizę oddziaływania planowanej inwestycji na środowisko pod względem oddziaływania akustycznego wykonano w dwóch horyzontach czasowych: dla 2025 r. – rok oddania do użytkowania drogi ekspresowej S19 i obwodnicy Bielska Podlaskiego w ciągu DK66 oraz dla 2035 r. – czyli 10 lat po oddaniu do użytkowania ww. przedsięwzięcia. Jak wynika z analiz przedstawionych w raporcie oraz załączników graficznych na skutek realizacji inwestycji dojdzie do przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu, dlatego też w zaskarżonej decyzji w warunku określonym w punkcie III nałożono obowiązek zastosowania ekranów akustycznych, które zapewnią ochronę przed oddziaływaniem ponadnormatywnego hałasu. Dodatkowo w celu oceny skuteczności powyższych działań minimalizujących, w pkt VII.2 zaskarżonej decyzji organ I instancji zasadnie nałożył obowiązek wykonania analizy porealizacyjnej. Z akt sprawy natomiast wynika, że w sąsiedztwie działki [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE] nie przewiduje się wystąpienia przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu.

Z kolei zarzut skarżących dotyczący wytyczenia przez inwestora przebiegu obwodnicy Bielska Podlaskiego w ciągu drogi krajowej nr 66 na podstawie nieaktualnych map, nie znajduje potwierdzenia w aktach sprawy. Jak już powyżej wyjaśniono, lokalizację terenów chronionych przedstawiono na załączniku graficznym nr 3 do raportu, a zasięg oddziaływania ponadnormatywnego hałasu na załączniku graficznym nr 4-7 do raportu oraz w uzupełnieniach do raportu. GDOŚ nie jest w stanie precyzyjnie odnieść się do tego zarzutu, ponieważ odwołujący nie sprecyzowali, jaka konkretnie zabudowa stanowiąca ich własność, a znajdująca się na trasie przebiegu inwestycji, nie została uwzględniona na załączonych do wniosku o wydanie decyzji załącznikach graficznych, a w konsekwencji organ nie jest w stanie ustalić, czy znajduje się ona w zasięgu oddziaływania inwestycji na środowisko. Z akt sprawy nie wynika natomiast, aby jakakolwiek zabudowa zlokalizowana w obszarach objętych ochroną akustyczną była poddana ponadnormatywnemu oddziaływaniu hałasu. W tym miejscu należy wyjaśnić, że oddziaływanie akustyczne planowanej inwestycji rozpatruje się w odniesieniu do dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach chronionych przed hałasem, a ich kwalifikacja następuje na podstawie faktycznego zagospodarowania i wykorzystania tych terenów, o czym wprost stanowi art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Wobec czego określenia poziomu hałasu nie dokonuje się dla jednej konkretnej nieruchomości, lecz dla danego terenu, który może być narażony na ponadnormatywny poziom hałasu.

Należy podkreślić, że w warunku określonym w punkcie VI decyzji RDOŚ w Białymstoku nałożył na inwestora obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko,

a na stronie 67 uzasadnienia decyzji wskazał, że na tym etapie należy w szczególności przeanalizować ponownie parametry ekranów akustycznych. Ponadto w warunku określonym w punkcie VII decyzji organ I instancji nałożył na inwestora obowiązek sporządzenia analizy porealizacyjnej w zakresie dotrzymania standardów jakości środowiska dla ochrony terenów zabudowy mieszkaniowej przed hałasem, po upływie jednego roku od dnia oddania obiektu do użytkowania i przedstawienia jej w terminie 18 miesięcy do organu właściwego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Powyższe ma na celu ustalenie skuteczności zaproponowanych w raporcie działań ograniczających rozprzestrzenianie się hałasu. W przypadku, gdy zostaną wykazane przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu, zostaną podjęte dodatkowe działania mające na celu obniżenie poziomu hałasu, np. budowa dodatkowych ekranów akustycznych. W sytuacji braku możliwości zastosowania ww. środków ochrony akustycznej, zostaną podjęte działania mające na celu ewentualne utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania.

Prace budowlane związane z budową nowej drogi wiążą się z powstawaniem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza atmosferycznego. W trakcie robót budowlanych emisja zanieczyszczeń ma charakter tymczasowy i lokalny – zmienia się w zależności od miejsca wykonywania prac budowlanych i fazy realizacji inwestycji, znika wraz z zakończeniem prac. Podczas budowy drogi będzie miała miejsce emisja niezorganizowana: gazów wylotowych z silników spalinowych maszyn drogowych i środków transportu, pyłu podczas wykonywania prac ziemnych, z odłoniętych powierzchni gruntu i w wyniku ruchu pojazdów po nietwardzonych nawierzchniach, węglowodorów w czasie układania i utwardzania nawierzchni bitumicznych. Oddziaływania te będą ograniczone do czasu trwania prac budowlanych. Jak wynika z obliczeń przedstawionych w raporcie na etapie eksploatacji, nie zostaną przekroczone dopuszczalne normy substancji emitowanych do powietrza. W rozdziale 2.2.1 raportu przedstawiono obliczenia dotyczące wielkości emisji, natomiast przeprowadzona analiza rozprzestrzeniania zanieczyszczeń w powietrzu (przedstawiona w rozdziale 5.4 raportu) wykazała, że dla stanu projektowanego nie przewiduje się występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu.

W tym miejscu należy również wskazać, że o wyborze wariantu przewidzianego do realizacji nie przesądza jedynie ochrona wartości przyrodniczych, jak to zostało podniesione przez skarżących w zarzucie nr 16. Na wybór wariantu wskazanego do realizacji ma również wpływ czynnik społeczny, jak i szereg innych kryteriów (ekonomicznych, środowiskowych, technicznych), które zostały szczegółowo przeanalizowane w rozdziale 7 raportu i w uzupełnieniu do raportu IV, a GDOŚ w odpowiedzi na zarzuty o numerach: 18, 19, 35d, 35c odniósł się do poprawności przedstawionej w raporcie analizy wielokryterialnej.

Ad. 22, 23, 24, 29, 32

Organ II instancji podziela stanowisko o negatywnym wpływie przedsięwzięcia na nietoperze. Z tego względu do niniejszego rozstrzygnięcia organ wprowadził szereg warunków, które zminimalizują szkodliwe oddziaływanie inwestycji na chiropterofaunę. Zostanie powieszona 90 sztuk skrzynek dla nietoperzy, w których ssaki te będą mogły odbywać rozród w zamian za wycięte drzewa dziuplaste. Oprócz tego zaplanowane zostały liniowe nasadzenia zieleni

naprowadzające ww. gatunki na wszystkie przejścia i przepusty, które będą realizowane w ramach planowanej inwestycji. Na przejściach górnych nasadzenia naprowadzające mają przechodzić przez cały obszar konstrukcji tworząc zwartą linię zadrzewień i zakrzaceń, co zapewni bezpieczny przelot nietoperzy nad drogą, a także zniweluje efekt barierowy drogi. Temu samemu celowi będzie służyć także montaż cegieł dziurawek przyklejonych lub wmurowanych w średnie i duże przejścia dolne dla zwierząt. Doprecyzowano zapis dotyczący ekranów ochronnych dla chiropterofauny, wskazując, że należy je zaprojektować w formie pełnej, bez użycia materiałów przezroczystych. Przewidziano także stworzenie 4 zastępczych miejsc hibernacji w zamian za niszczone forty, co umożliwi lokalnej populacji utrzymanie miejsc zimowania. Dokonano uszczegółowienia cech oświetlenia, jakie należy zastosować, aby nie szkodziło ono nietoperzom i nie powodowało ich śmiertelności. W ocenie GDOŚ, tak szerokie i kompleksowe działania pozwolą na zachowanie lokalnych populacji nietoperzy, umożliwią bowiem ich stały rozród, bezpieczne wędrówki oraz miejsca spokojnej hibernacji, a tym samym obejmą one wszystkie możliwe roczne aktywności nietoperzy.

GDOŚ nie znalazł przesłanek, które świadczyłyby o nieprawidłowościach dotyczących przeprowadzonych na potrzeby analizowanego raportu inwentaryzacji przyrodniczych. Przeprowadzone inwentaryzacje były w stanie wykazać występujące w rejonie projektowanej inwestycji siedliska oraz gatunki roślin i zwierząt objętych zakresem oddziaływania przedsięwzięcia. Stanowiły one podstawę do zbadania wpływu przedsięwzięcia na florę i faunę oraz do zastosowania adekwatnych środków minimalizujących, a gdy zaistniała taka konieczność także kompensujących straty środowiskowe. Organ II instancji zdaje sobie sprawę, iż w przyrodzie zachodzą ciągle zmiany, dlatego w zaskarżonej decyzji został przewidziany obowiązek wykonania ponownej oceny oddziaływania na środowisko w tym zakresie. Zostaną wówczas wykonane nowe badania przyrodnicze, które zobrazują aktualny stan środowiska i pozwolą zweryfikować zaplanowane działania ochronne, dostosowując je do aktualnych potrzeb gatunków i siedlisk przyrodniczych. W przypadku zinwentaryzowania nowych stanowisk, także zostaną one uwzględnione, a jeśli dotyczyć będą gatunków chronionych inwestor niezależnie od kwestionowanej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach będzie musiał uzyskać zgodę na odstępstwo od zakazów dotyczących tego typu gatunków, zgodnie z procedurą wynikającą z art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, ze zm.).

Jak już wyżej wskazano, w ocenie GDOŚ przedstawione badania przyrodnicze zostały przeprowadzone w sposób prawidłowy. Ponadto, aby wybrane metody minimalizacji i kompensacji strat środowiskowych jak najbardziej odpowiadały aktualnej sytuacji przyrodniczej zostanie wykonana ponowna ocena oddziaływania na środowisko wraz z pełną inwentaryzacją. Pozwoli to przeanalizować zmiany, jakie zajdą w rozmieszczeniu siedlisk i gatunków i zastosować adekwatne sposoby ich ochrony. Dotyczy to także rozbieżnych informacji wskazanych przez odwołujących, w przedmiocie występowania grzybów i porostów. Dodatkowo, jeśli będzie istniała konieczność zniszczenia siedliska gatunku podlegającego ochronie, niezbędne będzie uzyskanie decyzji zezwalającej na odstępstwa od zakazów ustanowionych w przepisach powyższej ustawy.

Jeśli chodzi o wpływ planowanej inwestycji na Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Murawy w Haćkach PLH200015, należy wskazać, że GDOŚ pismem z dnia 17 marca 2021 r. wezwał wnioskodawcę do ponownego przeanalizowania oddziaływania inwestycji na ww. obszar chroniony. W odpowiedzi z dnia 6 maja 2021 r., znak: O.BI.12.4110.dśu.11.50.2019.JW, na stronach 16-17 szczegółowo omówiono wpływ planowanej trasy ekspresowej na ostoję Murawy w Haćkach. Z uwagi m.in. na wskazaną przez odwołujących konieczność zapewnienia łączności ekologicznej z innymi, położonymi w pobliżu obszarami wchodzącymi w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, organ odwoławczy podjął decyzję o zmianie lokalizacji przejścia górnego dla zwierząt OM-30 z km 7+140 na km 6+700, a więc w pobliżu rozpatrywanego obszaru. Przeciwdziałać to będzie odcięciu Muraw w Haćkach od pozostałych obszarów Natura 2000. Należy podkreślić, że GDOŚ ponownie przeanalizował oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na przedmioty ochrony ww. obszaru i nie stwierdził znaczącego negatywnego wpływu, o jakim mowa w art. 33 i 34 ustawy o ochronie przyrody. Zatem, mimo że przedsięwzięcie naruszać będzie Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Murawy w Haćkach PLH200015, nie będzie wiązało się to z niebezpieczeństwem dla tego obszaru chronionego i nie ucierpią jego przedmioty ochrony. Z uwagi na fakt przebiegu inwestycji poza obszarami, dla których plan zadań ochronnych identyfikuje zabiegi ochronne, stwierdza się, że niniejsze przedsięwzięcie nie ograniczy możliwości realizacji zaplanowanych działań ochronnych, jak również nie naruszy zidentyfikowanych w ww. dokumencie przedmiotów ochrony. W stosunku do żadnego z przedmiotów ochrony nie wystąpi negatywne oddziaływanie na ustalone w planie cele działań ochronnych.

Ad. 25 i 26

Mając na uwadze fakt, że kurhany w Haćkach znajdują się poza zasięgiem ewentualnego oddziaływania planowanej inwestycji zarówno na etapie budowy, jak i jej funkcjonowania, GDOŚ nie widzi zasadności zabezpieczenia tego terenu na etapie realizacji inwestycji, tym samym zarzut w tym zakresie podniesiony w odwołaniu z dnia 18 lutego 2020 r. uznaje się za bezzasadny.

Odnosząc się z kolei do zarzutu dotyczącego „wykonania odwiertów geologicznych w miejscach nieuwzględnionych decyzją administracyjną”, organ II instancji wskazuje, że ustalenia zawarte w decyzji Marszałka Województwa Podlaskiego z dnia 19 września 2018 r., znak: DIT-III.7440.9.2018, zatwierdzającej projekt robót geologicznych w rejonie planowanej inwestycji, znajdują się poza zakresem przedmiotowego postępowania.

Ad. 27 i 28

Mając na uwadze zarzut dotyczący odmowy włączenia i przeanalizowania przez RDOŚ w Białymstoku materiałów z tzw. konsultacji społecznych prowadzonych przez oddział GDDKiA w Białymstoku, m.in. wniosków mieszkańców, należy wskazać, że GDOŚ podziela stanowisko organu I instancji przedstawione w uzasadnieniu spornej decyzji na stronie 72. Jak już bowiem wskazano we wcześniejszej części niniejszej decyzji (odpowieź na zarzut nr 30), ustalenia i dokumenty pochodzące ze spotkań prowadzonych przez inwestora z lokalną społecznością nie stanowią materiału dowodowego w sprawie, ponieważ miało to miejsce przed złożeniem przez niego wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Tym samym zarzut ten uznaje się za bezpodstawny.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego naruszenia praw strony, poprzez odmowę udostępnienia przez RDOŚ w Białymstoku uzupełnienia do raportu na wniosek skarżącego z dnia 20 maja 2019 r., należy uznać że pozbawiony jest on racji. Jak ustalił organ II instancji, ww. wniosek zawierał nieprecyzyjne informacje, które nie pozwalały ww. organowi na ustalenie jakiego przedsięwzięcia wniosek ten dotyczy. W celu ustalenia nazwy przedsięwzięcia organ I instancji pismem z dnia 28 maja 2019 r., znak: WPN 402.71.2019.AC, wezwał stronę o doprecyzowanie wniosku o udostępnienie informacji o środowisku w tym zakresie. W związku z brakiem odpowiedzi na powyższe wezwanie decyzją z dnia 16 czerwca 2019 r., znak: WPN.402.71.1.2019.AC, RDOŚ w Białymstoku odmówił udostępnienia informacji. W związku z powyższym, w ocenie GDOŚ, w przedmiotowej sprawie nie doszło do naruszenia praw skarżącego w tym zakresie.

Ad. 39, 40 i 41

Zarzut dotyczący naruszenia art. 7 w związku z art. 77 § 1 Kpa, poprzez brak dostatecznego wyjaśnienia okoliczności przedmiotowej sprawy i naruszenie zasady prawdy materialnej, jest bezpodstawny. Należy stwierdzić, że zgodnie z art. 7 Kpa w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Zgodnie z art. 77 § 1 Kpa organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy. W ocenie GDOŚ, organ I instancji podjął czynności do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, jak również zebrał i rozpatrzył materiał dowodowy. Niemniej jednak pewne kwestie wymagały dodatkowych wyjaśnień i uszczegółowienia, w związku z tym GDOŚ wystosował do inwestora wezwanie merytoryczne celem uzupełnienia raportu zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy ooś. Wezwanie dotyczyło uzupełnienia kwestii m.in. takich jak oddziaływanie na obszary Natura 2000 i przejść dla zwierząt. Po analizie przedłożonych wyjaśnień GDOŚ stwierdził, że są one wystarczające do wydania rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie.

Za pozbawiony racji należy również uznać zarzut naruszenia art. 80 oraz art. 108 § 1 Kpa poprzez nadanie przez RDOŚ w Białymstoku kwestionowanej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności bez merytorycznej oceny wniosku inwestora i bez przekonującego uzasadnienia. Z akt sprawy wynika, że pismem z dnia 13 maja 2019 r., znak: O.BI.12.4110.dśu.II9.2019.JW, inwestor zwrócił się z wnioskiem o nadanie decyzji ww. rygoru. Zgodnie z regulacjami zawartymi w Kpa, decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli jest to uzależnione od spełnienia jednej z następujących przesłanek: gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami, bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. Zatem nie ma przeszkód, aby organ wydając decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach nadał taki rygor decyzji nieostatecznej, jeżeli wystąpi o to strona i zostaną spełnione warunki określone w art. 108 Kpa. Zaznaczenia jednak wymaga, iż skutkiem nadania nieostatecznej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rygoru natychmiastowej wykonalności

z pewnością nie będzie obowiązek wykonania decyzji poprzez wykonanie nałożonych nią warunków środowiskowych. Taki obowiązek będzie się aktualizował dopiero po uzyskaniu ostatecznego zezwolenia inwestycyjnego, np. zezwolenia na realizację inwestycji drogowej i to dopiero wraz z rozpoczęciem realizacji inwestycji. Nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przynosi inwestorowi wymierną korzyść w postaci możliwości ubiegania się o kolejne zezwolenie wymagane do rozpoczęcia procesu inwestycyjnego. Uważa się, że decyzja wówczas wywołuje m.in. taki skutek, że może zostać załączona do wniosku o wydanie kolejnej decyzji administracyjnej. Powyższe wskazuje na rozumienie wykonalności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jako aktu prawnego nadającego się do wykorzystania w toku dalszego postępowania. Należy podkreślić, że w uzasadnieniu kwestionowanej decyzji na stronach 67-69 organ I instancji przedstawił i szczegółowo przanalizował przesłanki warunkujące nałożenie rygoru natychmiastowej wykonalności biorąc pod uwagę cały materiał dowodowy zgromadzony w sprawie.

W ocenie GDOŚ organ I instancji zasadnie nadał przedmiotowej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na ważny interes społeczny oraz ważny interes wnioskodawcy (strony). Nie ulega wątpliwości, że przedmiotowa inwestycja stanowi jeden ze strategicznych elementów docelowego tranzytowego układu dróg w kraju i Europie. Droga ekspresowa S-19, która powstaje we wschodniej części kraju, pomiędzy przejściem granicznym z Białorusią w Kuźnicy Białostockiej, a granicą ze Słowacją w Barwinku, jest częścią międzynarodowej trasy Via Carpatia, która stanowi ważny korytarz transportowy łączący Europę Północną i Południową. Planowany do realizacji odcinek drogi ekspresowej S-19 Ploski-Chlebczyn jest częścią zadania inwestycyjnego wpisanego do Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014 – 2023 (z perspektywą do 2025), i jest ujęty na liście zadań inwestycyjnych planowanych do realizacji w latach 2018 – 2024. Projekt ten jest współfinansowany ze Środków Unii Europejskiej, których wykorzystanie i rozliczenie musi nastąpić w ściśle oznaczonym czasie, tym samym możliwość pełnego wypełnienia założeń przedmiotowych i terminowych ww. programu oraz wykorzystania na ten cel zarówno środków krajowych jak i unijnych zależy w szczególności od sprawnej realizacji kolejnych etapów przygotowania inwestycji. Nie budzi wątpliwości organu, że w interesie społecznym leży wykorzystywanie środków unijnych na realizację inwestycji celu publicznego, a taką jest przedmiotowe przedsięwzięcie, co pozwala na przyjęcie, że w niniejszej sprawie interes społeczny przemawiał za nadaniem decyzji RDOŚ w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2020 r. rygoru natychmiastowej wykonalności (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 października 2014 r., sygn. akt: II OSK 821/13).

Należy również wskazać, że obecnie istniejący układ komunikacyjny, tj. droga krajowa nr 19 i nr 66, nie zapewnia płynnego przejazdu, a w przypadku braku realizacji drogi S-19 oraz obwodnicy Bielska Podlaskiego w ramach DK66 przewidywany w kolejnych latach wzrost ilości pojazdów w jeszcze większym stopniu ograniczy jego przepustowość i spowoduje wzrost emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych. Aktualnie funkcjonujący układ komunikacyjny pozbawiony jest jakichkolwiek urządzeń minimalizujących oddziaływanie istniejących dróg krajowych w zakresie emisji do powietrza i hałasu, co jest wyraźnie odczuwalne dla lokalnych społeczności. Jak wynika

z akt sprawy, realizacja przedsięwzięcia obniży natężenie ruchu na DK19, co poprawi bezpieczeństwo ruchu na tej drodze i będzie miało pozytywny wpływ na zmniejszenie obecnych emisji komunikacyjnych. Na istniejących drogach odwodnienie realizowane jest przez system otwartych rowów trawiastych z bezpośrednim odprowadzeniem wód do odbiorników. W ramach planowanej inwestycji zostaną wybudowane urządzenia odwodnienia drogi, które zabezpieczą wody powierzchniowe i podziemne przed zanieczyszczeniami pochodzącymi od ruchu pojazdów na drodze, także w razie wystąpienia poważnej awarii. Ponadto budowa nowej infrastruktury drogowej zapewni lepsze warunki ruchu, umożliwiające płynną i szybszą jazdę, co przełoży się na zmniejszenie zużycia paliwa. Z kolei zastosowanie wysokiej jakości materiałów i optymalnych technologii wykonania nawierzchni drogowych zagwarantuje ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji. Wykonane na potrzeby raportu analizy w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza wykazały, że nie wystąpią przekroczenia na etapie eksploatacji drogi S-19 i obwodnicy Bielska Podlaskiego. Z kolei wykazane przekroczenia poziomu hałasu zostaną skutecznie ograniczone poprzez zastosowanie działań minimalizujących w postaci wybudowania na tych odcinkach ekranów akustycznych. Należy podkreślić, że realizacja drogi ekspresowej S19 oraz obwodnicy Bielska Podlaskiego przyczyni się do osiągnięcia kluczowego celu jakim jest usprawnienie systemu krajowej i międzynarodowej komunikacji drogowej przy zapewnieniu niezbędnych wymogów środowiskowych. Tym samym, w ocenie GDOŚ, zwiększenie bezpieczeństwa, poprawa warunków życia ludzi, jak również ważny interes społeczny, podyktowany między innymi współfinansowaniem inwestycji ze środków Unii Europejskiej, należy uznać jako spełnienie przesłanek, o których mowa w art. 108 § 1 Kpa.

Ad. 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48

GDOŚ przyznaje rację skarżącemu, że zaproponowane w rozstrzygnięciu organu I instancji rozwiązania w zakresie przejść dla zwierząt są niewystarczające. W związku z tym zostały wprowadzone zmiany, częściowo akceptujące propozycje Stowarzyszenia Pracownia na rzecz Wszystkich Istot. Przejście OM-30 zostało przesunięte w bardziej optymalną lokalizację, zwiększono parametry obiektu OM-09 z przejścia dla średnich zwierząt w konstrukcję dla dużych zwierząt, poszerzono 3 przejścia dolne: OM-81, OM-98 i OM-103 oraz zmodernizowano przejścia OM-86 i OM-104 do postaci mostów krajobrazowych. W opinii GDOŚ zapewni to skuteczną migrację fauny przez planowaną do realizacji drogę ekspresową, przy jednoczesnym uwzględnieniu wszystkich korytarzy wędrówkowych zwierząt przez nią przecinanych.

Odnosząc się z kolei do planowanej budowy mostu na rzece Bug, inwestor w odpowiedzi na wezwanie organu odwoławczego pismem z dnia 6 maja 2021 r., znak: O.BI.12.4110.dśu.11.50.2019.JW, (str. 43–46) szczegółowo wyjaśnił, że brak jest możliwości rozmieszczenia podpór poza korytem rzeki i zaprojektowania mostu płaskiego nad całą doliną Bugu. Jednakże w celu dalszego zminimalizowania negatywnego oddziaływania wnioskodawca ograniczył prace w samym korycie rzeki poprzez rezygnację z umocnień na odcinkach 50 m przed i za planowanym obiektem mostowym.

Z kolei w zakresie dodatkowego przejścia w korytarzu Doliny Dolnego Bugu w km 68+700, w cytowanym wyżej piśmie podano, iż w tym miejscu wybudowane zostanie trzywlotowe rondo,

które będzie funkcjonować do czasu budowy kolejnego południowego odcinka drogi ekspresowej S-19. Oznacza to, że przejście górne w tej lokalizacji zostałyby więc rozebrane w momencie przystąpienia do budowy kolejnego odcinka drogi S-19.

W odniesieniu do przejścia OM-70 inwestor wyjaśnił również, że: *Najbliższy przecinany ciek na tym odcinku drogi ekspresowej to rów melioracyjny w km 22+690, który przebiega przez teren pól ornych. Budowa przejścia dolnego w tym miejscu nie była korzystna ze względu na fakt, iż droga ekspresowa na tym odcinku przecina dwie drogi niższych klas: powiatową (km 22+268) i gminną (w km 23+450). Budowa przejścia dolnego w tej lokalizacji wiązałaby się z koniecznością wyniesienia niwelety drogi ekspresowej i przejścia nad drogami niższych klas obiektami górnymi. Takie rozwiązanie skutkowałoby potrzebą budowy wysokich nasypów, większą zajętością terenu i większym oddziaływaniem związanym z rozprzestrzenianiem się hałasu. W związku z powyższym uznano, że dotychczasowe rozwiązanie wyrażone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest korzystniejsze środowiskowo.*

Ze względu na oddziaływanie jakie może generować planowana inwestycja na lokalne populacje batrachofauny, organ odwoławczy wprowadził dodatkowe środki zabezpieczające w postaci budowy 5 dodatkowych zastępczych zbiorników rozrodczych dla tej grupy zwierząt. Poprawione zostały również zapisy dotyczące ogrodzeń drogi i zbiorników retencyjnych służących ochronie płazów. Wprowadzono również zastępcze siedliska dla gadów, zlokalizowane na najściach na przejścia górne i dolne dla zwierząt średnich i dużych. Przy każdym najściu na ww. przejścia z obu jego stron zostanie usypane od 3 do 5 kopców oraz po jednej sterce kamieni. Z jednej strony zapewni to zastępcze miejsca rozrodu dla reptiliofauny, z drugiej ich położenie w rejonie fauny dla zwierząt nakieruje gady do konstrukcji umożliwiającej im bezpieczną migrację przez przedmiotowe przedsięwzięcie.

Należy wskazać, że inwentaryzacja teriofauny nie była jedyną składową oceny wpływu inwestycji na ssaki. Analizie poddano także występowanie ich siedlisk, dane o korytarzach wędrówkowych, jak również uwzględniono wymagania ekologiczne poszczególnych gatunków. Dlatego też inwentaryzacja przyrodnicza zawarta w raporcie o oddziaływaniu na środowisko może być podstawą wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dane w ramach niej uzyskane, w porównaniu z analizą innych materiałów i wymagań poszczególnych gatunków, pozwalają ustalić adekwatne działania minimalizujące i w razie potrzeby kompensujące. Efektem tego jest zaplanowanie odpowiednich przejść dla zwierząt oraz przepustów, gwarantujących bezpieczne przemieszczanie się fauny przez rozpatrywaną barierową przeszkodę.

Ponadto, mając na uwadze przebieg planowanej inwestycji przez obszary Natura 2000: Ostoja Nadbużańska PLH140011, Murawy w Haćkach PLH200015, Dolina Dolnego Bugu PLB140001, oraz w pobliżu obszaru Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014, organ II instancji przeanalizował zapisy Planów Zadań Ochronnych powołane dla ww. obszarów i doszedł do przekonania, że realizacja planowanej inwestycji nie prowadzi do naruszenia celów ochrony w nich ustanowionych.

Część skarżących wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji lub orzeczenie o odmowie zgody na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia. Zgodnie z art. 138 § 2 Kpa organ odwoławczy może

uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji, gdy decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie. Przepis powyższy nie może być interpretowany rozszerzająco, bowiem zasadą jest merytoryczne rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy przez organ odwoławczy (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 grudnia 2012 r., sygn. akt: II OSK 1198/13). Mając na uwadze zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, którego istotą jest zapewnienie stronom prawa do dwukrotnego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy, GDOŚ w ramach postępowania odwoławczego dokonał analizy zgromadzonego materiału dowodowego, w tym wniosku o wydanie decyzji, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z uzupełnieniami, zaskarżonej decyzji oraz wniesionych odwołań. W toku postępowania odwoławczego organ drugiej instancji rozpatrzył sprawę w pełnym zakresie co do okoliczności faktycznych i prawnych, nie znajdując przesłanek uzasadniających uchylenie przedmiotowej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji. Ponadto organ odwoławczy nie znalazł podstaw do uchylenia decyzji RDOŚ w Białymstoku i orzeczenia o odmowie zgody na realizację przedsięwzięcia. Część zaskarżonej decyzji była niezgodna z przepisami prawa lub z punktu widzenia celowości podjętego rozstrzygnięcia, co uzasadniało jej uchylenie w tej części i merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy. Pozostała część decyzji jest w ocenie organu odwoławczego prawidłowa, co uzasadnia pozostawienie tej części decyzji bez zmian.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

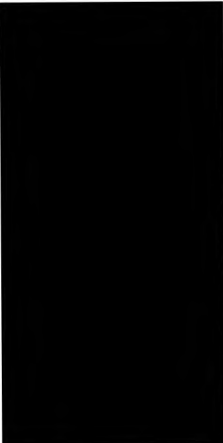
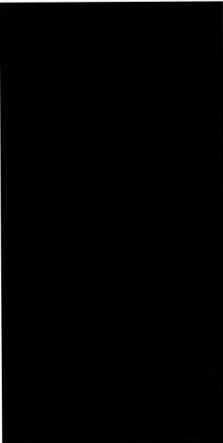
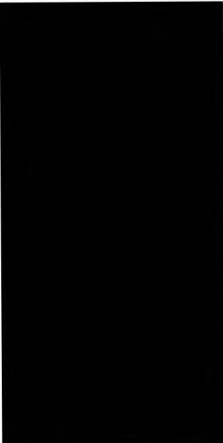
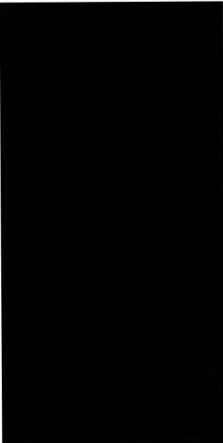
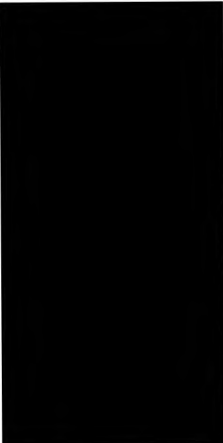
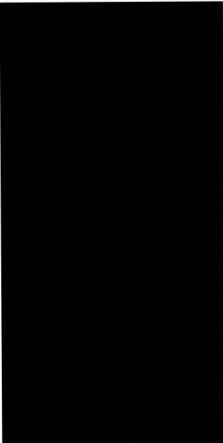
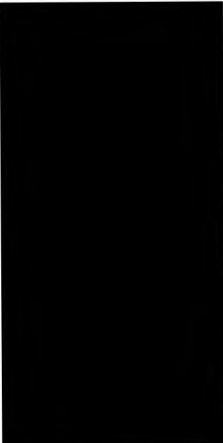
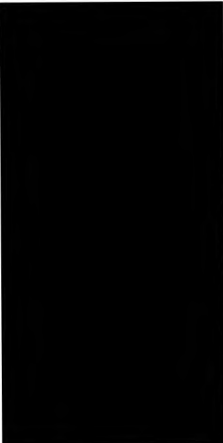
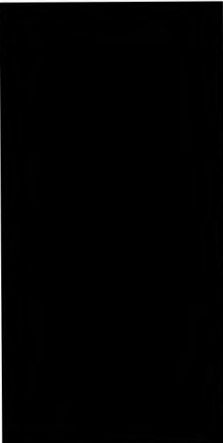
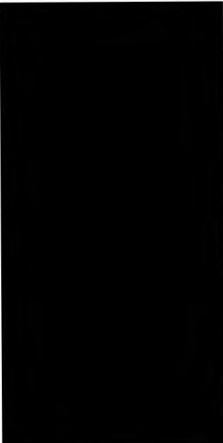
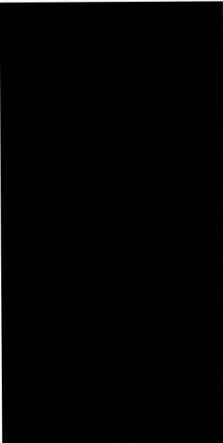
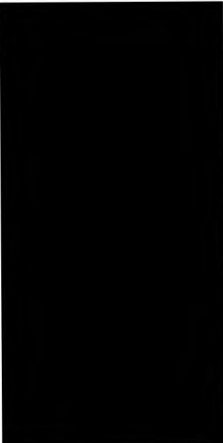
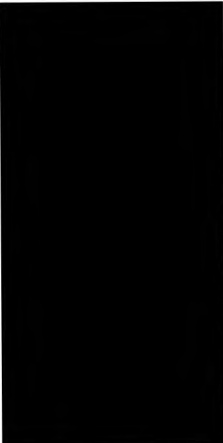
Pouczenie

- niniejsza decyzja jest ostateczna w administracyjnym toku instancji. Na decyzję, zgodnie z art. 50 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325, ze zm.), dalej Ppsa, służy skarga wnoszona na piśmie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji;
- wnoszący skargę na niniejszą decyzję, zgodnie z art. 230 Ppsa, obowiązany jest do uiszczenia wpisu od skargi w kwocie 200 zł. Skarżący, co wynika z art. 239 Ppsa, może być zwolniony z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych;
- wnoszącemu skargę, zgodnie z art. 243 Ppsa, może być przyznane, na jego wniosek, prawo pomocy. Wniosek ten wolny jest od opłat sądowych.

z upoważnieniem
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Zastępcy Generalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska
Marek Kajs

Otrzymują:

1. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad
2. Stowarzyszenie Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot
3. Stowarzyszenie Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach
4.
5. Agrobiznes.EU Sp. z o.o.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19. pozostałe strony postępowania na podstawie art. 49 § 1 Kpa w związku z art. 74 ust. 3 pkt 1 ustawy ooś oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1712).

Do wiadomości:

1. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Białymstoku, ul. Zwycięstwa 2, 15-703 Białystok
2. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku, ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok